

As de vos

As de vos
de passie prikt ...

De vos
prikt de passie nie.
Hij is nie kattelijk
noch protestant
of jood.
Hij is eukemeenies.

Hij heej de kiepe
van alle gezindte
offe lief.

Uit: Piet Brock, Heeze
Brabants bont
'ne boerezaddoek vol

Oecumene in het weekend

De stadskerk Eindhoven, St. Cathrien, heeft een opmerkelijk initiatief genomen. Onlangs is er de Stichting *Oecumenische Vieringen Eindhoven* opgericht. De bedoeling is maandelijks op zaterdagavond een oecumenische viering te organiseren naar het voorbeeld van de Amsterdamse Stichting Leerhuis & Liturgie, waarin Huub Oosterhuis voorgaat. De eerste keer dat de Eindhovense Stichting deze oecumenische bijeenkomst zal houden, was hij ook aanwezig.

Het initiatief kon worden genomen, omdat er op zaterdagavond in de St. Cathrien geen Eucharistie meer gevierd wordt en de kerk dus vrij is. Het parochiebestuur besloot het afgelopen jaar, om met de zaterdagse Eucharistieviering te stoppen, omdat deze nog nauwelijks bezocht werd. Een groep enthousiaste kerkbezoekers, onder wie twee Vlaamse vrouwelijke lekenoecumene, nam toen het initiatief de SOVE op te richten, om mensen die normaal niet meer bereikt kunnen worden, in de kerk te krijgen. De kerk was namelijk vrij en waarom zouden zij in de stad geen aandacht vragen voor de oecumene, om het geloof in vrijheid te vieren? Het zou een stimulans kunnen zijn om de van bovenaf veroorzaakte verkillig in de verhouding tussen protestanten en katholieken nieuw, warm leven in te blazen.

Wie schetst de verbazing van het parochiebestuur toen het van het bisdom een brief kreeg, waarin staat dat de eerste geplande bijeenkomst geen doorgang kon vinden, omdat in het weekend in de parochiekerken alleen maar Eucharistie gevierd mag worden. Volgens het directorium - de richtlijnen - over de oecumene tussen

protestanten en katholieken begint de zondag merkwaardigerwijze al op zaterdagmiddag vier uur. Dus geen oecumene op zondag en ook niet op zaterdag, hoewel dit een doordeweekse dag is.

De oorzaak van deze stellingname ligt natuurlijk in de hiërarchische kerkstructuur, die gebiedt dat in de parochiekerken op zondag - en ook op zaterdag - alleen gewijde voorgangers mogen optreden. In een oecumenische viering zal normaal gesproken alleen een woord- en gebedsviering plaatsvinden, waarin geen gewijde voorgangers optreden. In het 'ergste' geval zou er een Maaltijdviering kunnen plaatsvinden, waarin een predikant en pastor samen optreden; dit is echter tegen de regels. Er zijn allerlei voetangels en klemmen. Bovendien staat de Stichting Leerhuis & Liturgie model voor deze vieringen en daartegen valt vanuit het bisschoppencollege ook wel iets te zeggen.

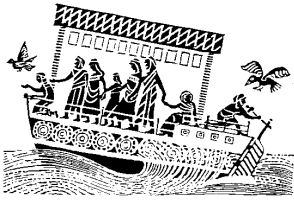
De Stichting SOVE heeft een uitweg gevonden en haar viering verplaatst naar de Studentenkapel aan de Kanaalstraat, die niet onder de verbodsbepalingen van de bisschop valt, omdat het geen parochiekerk is. De eerste deelname op 6 februari was overweldigend. Het initiatief van de SOVE raakt immers het hart van de oecumene, waar het zegt: 'Kerken moeten niet de competitie aangaan, het gaat om wat ons verbindt'. Dus toch oecumene in het weekend, waarin christenen samenkomen om de 'Dag des Heren' te vieren. Op 1 mei en 5 juni vinden de volgende vieringen plaats.

T.B.

Maart 2010

De Roerom van deze maand is tot stand gekomen terwijl het rond de Kerk van nu en toen stevig rommelt. Mensen hebben hun hart gelucht, zich uitgesproken (1.2.5.8.9.24). Maar evengoed is het Vastentijd en nadert de Goede Week met rasse schreden. Ook hieraan gaat De Roerom begrijpelijk niet voorbij (4.5.15.17). Tegelijk gebeurt er nog zoveel meer. Er gaan mensen heen (16), mensen bezinnen zich (6.18.19.23), ontmoeten een inspirerend iemand (7.12) of moeten hun vrouwde home verlaten (10). Er worden meer 'geestelijke' boeken geschreven dan wij kunnen bespreken (21) en er is ook veel 'spiritueels' te doen (20). Zie ook het leven in het veld (22), de Aanhangsteken (24), Toon van Beek (24) en niet te vergeten de columns (13.14). We hopen onze lezers met deze Roerom een waardig ruggesteuntje te geven. Zalig Pasen.

Redactie



Nieuws-, service- en communicatieblad voor mensen betrokken bij kerk en samenleving.

Redactie:
Nel Beex-Roos, Franck Ploum,
Pieter Reesink, Peer Verhoeven,
Ad Wagemakers, Marcel Zagers

Medewerkers:
Ton Baeten, Toon van Beek, José van Blanckenburgh-Wijnen, Joost Koopmans, Jeanne van Leijsen, Huub Schumacher, Margreet Spoelstra, Gérard van Tillo, Nico Tromp, Cor Versteeg, Rob van der Zwan

Vormgeving:
Ad van Beurden, Tilburg

Uitgever:
Stichting 'De Roerom' is gevestigd te 's-Hertogenbosch. KvK 's-Hertogenbosch S 41083196.

Stichtingsbestuur:
Leny Bastiaan-Verhoeven, Tilburg; Jan de Beer, Geldrop; Mebius Brandsma, Waalre; Denis Hendrickx, Tilburg; Cees Remmers, Hilvarenbeek; Marlies Scheepens-van Dijk, Tilburg; Bart Verreijt, Soest; Hans Wagemakers, 's-Hertogenbosch; Peter Wouters, Berkel-Enschot

Verschijnt:
Tienmaal per jaar. Prijs € 22,50; buitenland € 34,00.

Redactie en administratie:
bezoekadres:
Gasthuisring 54, 5041 DT Tilburg;
Telefoon (013) 545 58 00
postadres: Postbus 90105,
5000 LA Tilburg

Banken:
Fortis Bank, Tilburg
nr. 26.48.19.950;
ING Bank nr. 3406513

Redactie-secretarie:
Nel Beex-Roos
e-mail: redactie@deroerom.nl

Abonnementen-administratie:
Truus Kuipers
e-mail: adm@deroerom.nl

Internet:
<http://www.deroerom.nl>

Productie:
Van Beurden Graphics, Haseltstraat 96, 5046 LM Tilburg;
e-mail: vbg@becos.nl

ISSN 0921-5468

Brieven

Redactie

Omarmen

Cees Remmers zei het treffend: 'Priesters zijn meer dan gewijd, zij moeten ook nog toegewijd zijn in hun zorg voor mensen en hen omarmen.' Heelaas blijkt die toewijding en omarming soms te ontbreken, wat vooral geconstateerd moet worden in het geval 'Reusel', waar de Communie geweigerd werd aan een gelovige vanwege zijn seksuele geaardheid. Zo'n handelwijze is funest voor de Kerk evenals de starheid van de kerkleiding door het vasthouden aan wetten, regels en gebeden, die niet meer in deze tijd passen. We kunnen alleen maar hopen en bidden, dat de Kerk dit uiteindelijk gaat inzien. In ieder geval was de laatst ontvangen Roerom beslist te omarmen.

Ria Lemmers-Dekkers,
Beneden-Leeuwen

Kerkvervreemding

Met veel instemming heb ik het artikel van onze goede Ton Baeten in De Roerom gelezen. Liever een kleine ware gemeenschap dan bij elkaar geschoffelde groepen in grote regio's, waar je elkaar niet meer herkent. In Rotterdam-Zuid zijn op Heijplaat, Katendrecht en elders aldus warme kleine gemeenschappen opgeblazen. Vanwege de dodelijke afhankelijkheid van een zogeheten gewijde priester om de persoon van Jezus levend aanwezig te doen zijn. Paulus maakt het in de eerste brief aan de parochianen van Korinte al zo helder als glas: Als niet eerst de aanwezigen het ene samenhangende lichaam van Jezus Messias willen vormen, met alle aandacht juist voor de minsten - dat waren dáár de havenslaven die vaak te laat kwamen voor de agapè en het breken van het brood, zodat ze zelfs van de honger omkwamen (1 Korinte, 11,30) - dan eten en drinken wij ons een oordeel, de verdoemenis in, volgens Paulus (1 Korinte, 11, 17 - 13,13). De levende saamhorige gemeenschap is de basis van alle menselijk heil. Het oer-sa-

crament. De al vroeg ontstane hiërarchisch-piramidale structuur heeft aan die wezenlijke heilswerking een triest einde gemaakt. Een priester is in feite geen machtspersoon, zelf weer gemachtigd door een superior ... maar een presbiteros, gezinsoudste, die de zusterbroederschap ter harte gaat ... Ton Baeten eindigt terecht met de wens dat de leden van de nu als 'bij'-kerken beoordeelde gemeenschappen toch hun eigen samenkomsten van woord en tafel houden, zodat de piramidale kerkstructuur op den duur in elkaar kan zakken en kerk de wezenlijke structuur krijgt van een basisgemeenschap, waar je niemand naar Jezus' woord vader of meester noemt omdat wij allen, zoals hij zei, zusters en broeders zijn, met een uitstralende kracht.

Fred Keessen,
Beesel (ingekort)

Over- ondergewaardeerd

Wat is de eigen verantwoordelijkheid van de gelovige binnen de r.k.-kerk? Met de communieweigering door de pastoor van Reusel aan de praktiserende homo carnivalsprins is de zaak tussen het kerkelijk instituut en de gelovige gemeenschap weer eens scherp gesteld. Mag het kerkelijk instituut in de verantwoordelijkheid treden van een gelovige, die meent te mogen deelnemen aan de tafel van de Heer. Is zijn gelovig besluit tot deelname ondergeschikt aan een kerkelijk besluit? Mag het kerkelijk instituut tussen de individuele gelovige en zijn God gaan staan? Wordt een kerkelijke regel zo niet óver- en een gelovige houding niet óndergewaardeerd?

In Jezus' tijd namen juist de religieuze leiders binnen het jodendom aanstoot aan zijn manier van denken en doen. Ze ergerden zich aan zijn omgang met tollenaars en zondaars. Zijn onze kerkelijke leiders vergeten wie Jezus was? Hij praatte situaties die niet door de beugel konden niet goed, maar stond wel

open voor zijn medemensen. Hij oordeelde en veroordeelde niet, maar gaf antwoorden waardoor mensen kijk kregen op hun eigen ziel, zoals de vrouw die volgens de joodse wet gestenigd moest worden. Hij zei: hij die zonder zonden is, laat die de eerste steen gooien. Hij ging niet altijd zachtzinnig te werk; zoals bij de tempelreiniging, toen hij letterlijk de zweep er overheelde met de woorden: Mijn huis is een huis van gebed maar jullie hebt er een rovershol van gemaakt. Zou Hij in deze tijd niet hetzelfde doen met het huidige kerkelijk instituut: Mijn huis is een huis van gebed, maar ge hebt er een machtsinstituut van gemaakt. Hopelijk komen onze kerkelijke leiders tot inkeer, zodat er van hen niet gezegd hoeft te worden: Dit volk eert mij met de lippen maar hun hart is ver van mij.

J. Koopmans,
Berkel-Enschot

Peer Verhoeven

Allereerst bedankt voor je arbeid voor De Roerom. Tien keer per jaar de teksten bijeen vergaren en de kwaliteit bewaren is niet niks. Ook de layout is met de jaren kleurrijker en leesbaarder geworden. Bedankt!

Ik voeg hierbij mijn dichtbundeltje *brabant bont 'ne boerezakdoek vol*. Misschien staat er een gedichtje in dat geplaatst kan worden Mocht dat niet zo zijn, geen man over boord, ik schrijf ze voor mijn eigen genoegen en als ze ook anderen plezieren of raken is dat meegenomen. Deze week heb ik het boek van Godfried Boman en Michel van der Plas *In de kou* nog eens gelezen. Geschreven in 1969, zo'n veertig jaar geleden. Jammer dat de kou in de kerk niet is verwaaid. Goed dat er De Roerom is om wat 'menselijkheid, relativiteit en humor' in de kerk te brengen of te houden. Met vriendelijke groeten.

Piet Brock,
Heeze

Samen zijn doet goed

Peer Verhoeven

Het gebeurt niet zo vaak dat ik 'zomaar' zonder taak of wat in een viering ben. Onlangs was dit toch het geval en wel in een klein oud kerkje, waar leken voorgingen en zo'n dertig mensen aanwezig waren. Het is me goed bevalen. Het was een en al rust en vrede. Hopelijk overkomt dit heel veel mensen. We hebben het nodig.

Licht het leven ons toe
en hebben we iets te vieren
dan bouwen we een feestje
willen met mensen delen.

Doet het leven pijn
en vreet er iets aan ons
dan zoeken we een plek waar
begrip en medeleven is.

Goed dat er kapellekes zijn
waar je stil terecht kunt.
Goed te weten dat op vaste tijden
mensen in dit kerkje samenkomen.

Bezinning

Beroep en roeping
hebben dezelfde stam.

Elk talent, groot of klein,
is gegeven, om te besteden.

Tot dienen zijn we geroepen;
tot vérdienen genoodzaakt.

Gebed

Alleen wie
het mee- en doormaakt,
en aan den lijve heeft ervaren
weet wat honger en dorst is
hoe zoet en zuur smaken.

Alleen wie luistert
weet zich aangesproken;
alleen wie hoort
weet zich gevraagd;
alleen wie al doende dient
weet zich geroepen.

Alleen wie Hem beleeft
in de jubel van de liefde
in de afgrond van het leed
de put van de pijn
vindt U, God en Goed
in tijd en eeuwigheid. Amen.

Denk aan

Denk aan hen
die het voortouw moeten nemen;
geroepen zijn om te leiden,
bestemd voor toegewijd zorgen,
belangeloos dienen.

Denk aan hen
die moederziel alleen zijn
door niemand aangesproken

nergens voor gevraagd
nergens bijgeroepen.

Denk aan hen
die altijd bezig waren
steeds bereid in te springen
en ineens niet meer kunnen,
pardoes niet meer mogen.

Vasten

Je iets ontzeggen en afstaan
kan zo verrijkend zijn.

Mínderen heeft
zoveel méérwaarde.

Wat je deelt ontvalt je niet en
wat je afstaat ben je niet kwijt.

Vreemden

Denk aan die
vanuit den vreemde
naar hier gekomen zijn
en erken dat de wereld
één bont palet aan 't worden is.

Denk aan die
in een veelkleurige samenleving
leiding moeten geven
en besef dat alle wording met
vallen en opstaan gepaard gaat.

Denk aan die
rechteloos en machteloos
tot de straat zijn veroordeeld
en durf hen waar je kunt
de helpende hand toe te steken.

Een curve

Wanneer zullen in Istanboel
de moskeeën even leeg zijn
als de kerken bij ons?
Het eenvoudigste antwoord luidt
dat dit zal gebeuren
op het moment dat daar
de welvaart even hoog is.
Zou het kunnen dat de verhouding
tussen welvaart en godsdienst
een curve beschrijft?
Tot op 'n bepaald punt van welvaart
daalt de religieuze beleving
en daarna stijgt ze als gevolg
van de enorme geestelijke leegte.
(Herman van Rompuy in
De binnenkant op een kier
Lannoo 2009)

Verschil

Alle mensen zijn verschillend;
en de ene dag is de andere niet. -
Het is goed dat er verschil is.

Nu eens lekker thuis, dan weer eropuit;
volop kunnen genieten en je ontzeggen. -
Het is goed dit verschil te maken.

Een witte Kerst en de winter duurt;
de vasten is begonnen en Pasen wordt 't. -
Verschil van seizoenen, verschil in beleven.

Geloven

Bij al wat er gebeurt
en wat je overkomt -
vertrouwen op
vaste grond onder de voet,
een gezelschap om mee te gaan.

Op de tocht die je maakt
en de weg die je moet gaan -
je verlaten op die
langs klip en kloof
een spoor van Liefde trok.

Bij wat je voelt
hoopt en vreest -
de geest bewaren
die in je vonkt tot
alles aan het licht komt.



Ruud Bartlema *Verrijzenis*, acryl en zeefdrukinkt, 100 x 120 cm

Kruisweg

Gérard van Tillo

De kruisweg is bezig aan een comeback, met name in de lijdensstijd. Waar komt deze devotie vandaan? Gaat het om een levend ritueel? Wat beleven mensen eraan?

In vrijwel alle rooms-katholieke kerken tref je de veertien staties (statio = stilstaan) van de kruisweg aan. De kruisweg bidden door langs de afbeeldingen te gaan en bij elke statie het lijdens van Christus te overwegen is lange tijd minder gebruikelijk geweest. De laatste jaren is er sprake van een kentering en wordt met name in de veertigdagstijd het bidden van de kruisweg in veel kerken weer collectief georganiseerd.

Herkomst

Al in de vroegchristelijke tijd trokken pelgrims naar Jeruzalem om de heilige plaatsen te bezoeken. Daarbij ontstond het gebruik om de weg te gaan die Jezus volgens de evangeliëverhalen gegaan is van het Romeinse gerechtshuis, de burcht Antonia, naar de heuvel Golgotha: de *Via Dolorosa*. Op verschillende plaatsen stonden ze stil om Jezus' lijdens te gedenken. Er was nog geen vast aantal haltes. Vanaf de vijftiende eeuw begonnen Franciscanen, onder wie Leonard van Porto Maurizio, in Europa de gewoonte te verbreiden om langs bepaalde routes afbeeldingen van Jezus' lijdens te plaatsen en daar langs te lopen om de lijdensweg van Jezus te volgen. Zulke kruiswegen waren er vaak in het open veld of rondom kerken, waarvan soms nog oude afbeeldingen bewaard zijn gebleven. Ook ontstond het gebruik om in de kerken de verschillende taferelen van de lijdensweg op ooghoogte aan te brengen. In 1741 werd de kruisweg voor alle kerken verplicht. Omdat in de kerken van de Reformatie meer nadruk gelegd werd op het woord, raakten de beeldende elementen daar op de achtergrond. Maar ook hier is weer een tendens waarneembaar om het lijdens van Jezus in taferelen uit te beelden en ontstaan kruiswegen in nieuwe vormen en soms met andere thema's.

Afbeeldingen

Een kruiswegstatie is een beeld, schildering of reliëf dat een scène uit de lijdensweg van Jezus en zijn stervensproces uitbeeldt. Omdat het aantal staties hier en daar verschilde, bepaalde paus Clemens XII (1730-1740) het op veertien. Niet alle afgebeelde thema's gaan terug op bijbelteksten: Jezus ontmoet zijn moeder (statie



Kruisweg buitenzijde O.L.V.-over-de-Dijlekerk, Mechelen (B) 16^e eeuw

4), Veronica droogt het gezicht van Jezus af (statie 6), Jezus driemaal gevallen onder het kruis (statie 3, 7 en 9), van zijn kleren beroofd (statie 10). Men meende deze taferelen uit bepaalde bijbelteksten te kunnen afleiden. Zo staat er in de Schrift, dat Jezus niet in staat was zijn kruis te dragen, dat Maria bij de kruisiging aanwezig was - volgens Johannes - en dat de soldaten zijn kleren onder elkaar verdeelden. In de middeleeuwse vroomheid werden Jezus' lijdens en de verheerlijking van Christus sterk van elkaar gescheiden. Momenteel is er meer aandacht voor de Johannitische benadering om beide aspecten samen te nemen en ervan uit te gaan, dat de verheerlijking aan het kruis tegelijk zijn verheerlijking inhield. Daarom wordt er nu vaak een vijftiende statie aan de kruisweg toegevoegd, waarop zijn verrijzenis is uitgebeeld.

Overweging

Aanvankelijk functioneerde de kruisweg vooral als bijbel voor de armen. De afbeeldingen bij de haltes stelden ook mensen die niet konden lezen of schrijven in staat zich lijdens, dood en verrijzenis van Je-

zus voor te stellen. De uitbeeldingen werden uitgangspunt voor overwegingen, die gaandeweg op schrift werden gesteld en kunnen worden gelezen of door een voorganger voorgelezen. Vroeger werd in de overwegingen vooral ingegaan op de verschillende aspecten van Jezus' lijdens; tegenwoordig ligt de nadruk meer op het lijdens in het leven van mensen en hoe de christelijke visie hen kan helpen dit lijdens zin te geven en te dragen. Er zijn ook kruiswegen rond een bepaald thema. De overwegingen en soms ook de beelden zijn dan op een bepaald onderwerp afgestemd. Zo kennen we de *Kruisweg van de rechtvaardigheid* en van de *verrijzenis* van de ex-franciscan Leonardo Boff. Soms inspireert een bepaalde artistieke verbeelding van de kruisweg auteurs tot verrassende teksten. Dit was het geval met de indrukwekkende kruiswegstaties van Fred Felen, die Bas van Iersel en Edward Schillebeeckx inspireerden tot meditaties en religieuze bespiegelingen.

Literair genre

Het ritueel van de kruisweg heeft zich ook ontwikkeld tot een literair genre, waarbij de lijdensweg die mensen soms moeten gaan de vorm krijgt van een kruisweg, die dikwijls in overdrachtelijke zin opvallende gelijkenissen vertoont met de *via dolorosa* die Jezus is gegaan. Een voorbeeld daarvan is de roman *Kruisweg* van de Belgische schrijfster Diane Broeckhoven, die in vijftien staties terugblik op dramatische gebeurtenissen uit haar jeugd en leven. Ook komt het voor, dat een mensenleven in de vorm van een kruisweg in beeld gebracht wordt. De Rotterdamse kunstenares Mieke Bogdorff schilderde het leven van de 17-jarige Elena in vijftien kruiswegstaties. Daarop is te zien hoe de lijdensweg van Elena dezelfde fasen kent als die Jezus doorliep; van terdoodveroordeling tot aan het kruis. In dit waargebeurde verhaal is Elena een meisje, dat in de steek gelaten door haar ouders, met mooie beloften naar het Westen gelokt wordt, maar daar verraden en verhandeld wordt en gedwongen tot prostitutie. Het harde leven in een wereld van drank, drugs en criminaliteit wordt uiteindelijk haar dood. Op een 15de statie onder de titel *Toch* loopt het verhaal anders af en komt Elena bij alerte mensen terecht door wie zij wordt gered. Een boekje en een cd met dit verhaal zijn uitgebracht door de Stichting *Religieuze Tegen Mensenhandel* (073) 615 44 44 of srtv@srtv.info.

Gedicht Gedacht

Keuze van redactie

Vergankelijkheid

't is jammer alles heeft zijn tijd
en alwat wordt zal weer verdwijnen
wat leeft zal groeien en verkwijnen
een mens raakt ook zichzelf soms kwijt

er is een troost in de vergankelijkheid
want het bederf heeft alles aangevreten
veel goeds verloopt wordt uitgekreten
en misdadigheid verbreidt zich met de tijd

hoe goed dat het niet blijft
verloren welzijn en verspeelde kansen
getier van muizen die op tafel dansen
het kwade dat het kwaad tot erger drijft

godlof want alles heeft zijn tijd
er is een troost in het verdwijnen
ons blijft bespaard de eeuwigheid
van een bestaan van pijn en lijden

Nico Tromp 2005

De soldaat die jesus' kled gewon

het kled dat ik met stenen won,
- wij dobbelden, wijl Hij daar hing,
onrustig in 'n kleine kring,
met vroeg al ondergaande zon,

wijl vlak voor Zijn genadedood.
- er vloiede bloed nog uit Zijn zij;
ik hoorde, dat Hij 'Vader' zei -
Hij met 'n schurk nog vriendschap sloot -

het naadloos kled dat Hij eens droeg
en ik gewon in 't dobbelspel,
wijl Satan feestte in de hel,
maar later bleek ietwat te vroeg,

dit kled met vlekken van Zijn bloed,
ik waste het en droeg het niet,
want, net als naast Hem de bandiet,
vond ik vergeving aan Zijn voet.

De woorden die Hij tot hem zei,
- hij doodde mensen net als ik,
maar zag slechts liefde in Zijn blik -
die woorden sprak Hij ook tot mij.

Ik wilde 't kled aan Moeder geven,
- 'k zag haar waken bij haar Zoon,
zij stond en zweeg, 't was wonderschoon -
zij heeft het kled aan mij gegeven.

Ben Verheijen, Breugel februari 2010

Liefdeleven

Geen mens ter wereld
zal op het idee komen
bij de huwelijksluiting
van twee jonge mensen
te zeggen: hier trouwen
twee hetero-seksuelen.

Immers, als mensen trouwen,
gaan zij een liefdeleven aan.
Een van de uitingen van
hun liefde voor elkaar is
dat zij die liefde ook beleven
in lichamelijkeheid.

Wat een ideële domheid
steekt plotseling de kop op
wanneer vrouwen van vrouwen
en mannen van mannen houden.
Dan heten zij geen geliefden
maar homo-seksuelen.

Het doet recht aan
de menselijke werkelijkheid
alleen nog maar te spreken van
mannen-liefde en vrouwen-liefde
want dat is geen andere liefde
dan van het jonge bruidspaar.

*Jan Peijnenburg n.a.v. het
schandaal in Reusel,
februari 2010*

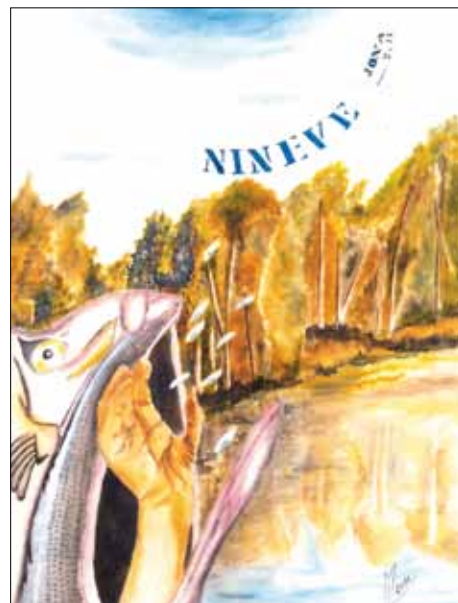
Weet wel wat je doet!

Want kerkelijke uitsluiting
wordt excuus voor
sociale discriminatie
en moreel geweld verleidt
anderen tot fysiek geweld -
is in het verleden gebleken

Peer Verhoeven

Afgeschreven?

Wie niet behoort tot Israël
gaat vast en zeker naar de hel!
En wie niet hoort bij onze kerk
die heeft aan ons genadewerk
beslist geen deel, wat ik je brom!
Ach, vind je dat een beetje dom?
Lees dan 't verhaal
van Jona, de profeet
die alles echt veel beter weet
dan 't volk van Nineve,
de grote stad
die ook 't waar geloof niet had.



Jona is boos!

Kijk hoe de vis zijn buik
echt meer dan vol heeft
van een profeet
die niet om mensen geeft.
Hij kotst hem uit
aan 't strand van Nineve:
'Jona, jongen,
neem je boodschap mee
en zeg ze ginds
wat jou is ingegeven.
Daartoe liet ik je
drie dagen langer leven.'

En Jona trekt te velde,
want hier
moeten ze 't echt ontgelden:

'Nergens is er een slechter plek
onder de zon dan hier
in dit verschrikkelijke Babylon.
Het is hier bar en boos,
'k roep ach en wee
tegen alle bewoners van Nineve.
De God van Israël, mijn vaderland,
hief tegen jullie volk zijn hand.
Omdat je niet
naar onze wet wilt leven,
heeft Hij jullie
allemaal afgeschreven.'

Met die boodschap heeft hij
tegen wil en dank de stad bereikt
die in zijn ogen
hopeloos verdorven lijkt.
Maar zie, zodra de mensen
zich afkeren van het kwade,
vinden zij bij Jona's God genade.

'Jammer, echt, want nu
ontspringen ze de dans,
nu krijgt dat tuig een nieuwe kans.
Die God van mij
is helaas veel te goed.
Verschrikkelijk
als je daarmee leven moet.'

*Vrij naar het bijbelboek Jona
Maarten Lemmers ofm*

Bestaande kerk gemiste kans

Huub Schumacher

De bestaande kerk lijkt inmiddels duidelijk een gemiste kans. Om dit te kunnen constateren hoef je alleen maar dit artikel te lezen.

Elke verjaardag ontdek je dat je tandvlees weer een tikkeltje omhoog gekropen is. Je verandert; niet alleen je tandvlees, maar alles. De poes, mes en vork, de zon, de sterren, je kleinkind, alles is in beweging. Het woord 'brij' of 'chaos' kan hier op zijn plaats zijn. De procesfilosofie houdt erg van het woord 'chaos'.

Religie

Theoloog Kuitert boeit vooral de vraag hoe de mens zich te midden van die chaos overeind houdt. Door zijn verbeelding, zegt Kuitert. Omdat Janneke op haar fiets-tochtjes van huis naar school er steeds meer van droomde verpleegster te worden, zat Janneke twee jaar later op de school voor verpleegkunde en was ze vier jaar later verpleegster. Waarover het ook gaat, bij mensen begint alles tussen de oren, bij hun 'verbeelding'.

Voor Kuitert is - goed verstaan - ook 'God' van verbeelding. Voor hem is er weldegelijk iets dat van buitenaf op de mens toekomt en hem aan het verbeelden brengt. Hij noemt dat de Oervraag 'Mens, waar is je broeder?' Maar wat wij dan over 'God' gaan zeggen, zijn altijd beelden van onze kant. Wij kunnen het niet laten iets of Iemand groters te verbeelden, iets wat op ons geweten appelleert, iets als een beschermende Hand onder en om alles heen. We kunnen het ook niet laten



Paula Copray

noemt dit 'religie': verbondenheid over en weer. Paula Copray - prominente vertegenwoordigster van de procestheologie - zegt: 'Religieuze mensen voelen zich beziel en aangetrokken door een geest die hen voortdurend wegroept uit starheid, engheid van denken, kille berekening.' Religie geeft ons te verstaan dat de wereld niet bestaat, niet stil staat maar zich voortdurend ontwikkelt!.

Geloof

Geloof is 'concreet gemaakte religie' zegt Copray. Bij geloof gaat het om religieuze mensen die hun ervaringen en inzichten delen, zich herkennen in elkaars naamgeving voor het Hogere en in uitdrukkingsvormen daarvan. Zevenmiljard mensen gebruiken niet allemaal dezelfde naam voor dat Hogere. Er doen namen de ronde als 'Leegte', 'Allah', 'Brahman', 'Jaweh', 'God' ... Rond elke naam ontstaan uiteenlopende 'gebruiken', rituelen, waarmee mensen hun band met dat Hogere uitdrukken. Daardoor zijn er ook zoveel verschillende Heilige Boeken: veda's, upanishaden, vinaya pitaka, i tjing, tanach, bijbel, koran ... en kom je heel uiteenlopende gedragspatronen tegen. Een hindoe hanteert andere namen en teksten, viert en leeft anders dan een christen en een christen weer anders dan een moslim.

Kerk

Nog een stap verder. Miljoenen, zelfs miljarden mensen - moslims, hindoes, joden, christenen - kunnen een bepaald geloof aanhangen. Daar kan een mens niet veel mee, met zovelen. Allemaal veel te groot voor een gelovige om er een eigen nestgevoel bij te krijgen. Om een bedding te zoeken voor onze zinderende, met de tijdgeest meegaande religieuze gevoelens hebben wij binnen het geloof van mischien wel miljoenen mensen behoefte aan een kleinere bedding, kleinere behui-

zing waarin we ons meer persoonlijk aangesproken weten. Die kleinere behuizing is kerk.

Van het triootje *Religie, geloof, kerk* staat de eerste met een hoofdletter. Geloof en kerk moeten, als ze levend willen blijven, voortdurend voeling houden met de diepe, wervelende, altijd verder zoekende religieuze gevoelens van mensen. Zodra een geloof of kerk geen voeling meer houdt met waar mensen levend en dromend in hún tijd en situatie vol van zijn, worden ze dorre skeletten, starre fenomenen uit een voorbij tijd waar niemand nog wat mee kan.

Ontaarden

Wat betreft de rooms-katholieke kerk wordt snel het een en ander duidelijk. Mevrouw Doorsnee-van 't Gemiddelde zei laatst dat ze niet meer wist waar ze het in de kerk over hebben. Ze heeft gelijk. Velen kunnen met hun religieuze gevoelens niet meer bij de kerk terecht want die heeft het lak aan waar de moderne mens van droomt en reikhalst. Paula Copray: 'De kerk heeft de ideeën en de bestuursvorm uit de 3^e en 4^e eeuw als het ware boven de tijd uitgetild en er eeuwigheids-waarde aan toegekend. De R.K.-Kerk luistert niet of onvoldoende naar de mensen die nu leven.' Maar dan is het gebeurd. Zodra een kerk vindt dat ze - statisch, stilstaand - bestaat, kan ze geen onderdak meer bieden aan levende religieuze mensen. Snel ontaardt ze in een sekte, waarvan het kenmerk is dat ze zich vastbijt in iets dat geen band meer heeft met de zich voortdurend ontwikkelende wereld.

Benedictus en de oecumene

De kerk, de leiding van de kerk doet mee met bestaan, stilstaan. Het condoomverbod bijvoorbeeld. Dit maakt talloos vele slachtoffers, wat voor het kerkinstituut veel minder erg is dan tornen aan haar middeleeuwse opvatting over natuurwetten. Een tijd geleden heeft de kerk een punt gezet achter de racistische en aarts-conservatieve Pius X-Broederschap. Toch haalt Benedictus deze groep weer binnen onder het weloverwogen, vroom christelijk klinkend motief van verzoening! Het heeft met christelijkheid niets van doen, maar is dekmantel voor een machtsinstituut dat zweert bij een stilstaande kerk. Grote oecumenische activiteiten van de kant van de katholieke kerk richting andere christelijke kerken zijn momenteel volledig tot stilstand gekomen. Mij doet het zeggen: De bestaande kerk? ... Een gemiste kans!

Ayurveda



MAYA TIWARI

ons met dat Hogere verbonden te weten en zijn ervan overtuigd dat het Hogere ook een band zoekt met ons. De theologie

Samen op pad

Redactie

Onder de titel *Samen op pad* wil De Roerom iedere maand aandacht besteden aan mensen met een beperking in de ruimste zin van het woord. Aandacht voor wat er voor en met hen gedaan wordt en ruimte voor wat zij zelf te berde brengen. Deze maand aandacht voor een benoeming op twee bijzondere leerstoelen aan de universiteit van Tilburg en vertellingen van Herma van der Steen.

De Universiteit van Tilburg heeft dr. Petri Embregts per 1 juni 2010 benoemd op twee bijzondere parttime leerstoelen aan de Universiteit van Tilburg: de leerstoel *Mensen met een verstandelijke beperking: Psychopathologie en behandeling* en de leerstoel *Beroepsopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog*. De eerste wordt gesubsidieerd door *Dichterbij*, een instelling voor zorg en ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking en gespecialiseerd in behandeling en ondersteuning van mensen bij wie verstandelijke beperking, psychopathologie en soms crimineel gedrag samengaan met complicerende omgevingsfactoren. De leerstoel richt zich op onderzoek naar determinanten van psychopathologie bij licht verstandelijk beperkte jong-volwassenen en op succes- en risicofactoren bij hun psychosociale behandeling. De tweede leerstoel wordt gefinancierd door het *Regionaal Instituut voor Nascholing en Opleiding* te Eindhoven, Rino Zuid. Dit instituut verzorgt postacademische beroepsopleidingen en nascholing voor psychologen, pedagogen en psychotherapeuten in de gezondheidszorg. De verantwoordelijkheid van Embregts omvat het hoofdopleiderschap en daarmee de zeggenschap over de inrichting en uitvoering van de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog (de GZ-opleiding). Zij is



Dr. Petri Embregts

verantwoordelijk voor de onderwijskundige en wetenschappelijke kwaliteit van de opleiding, in het bijzonder voor de vertaling van wetenschappelijke kennis naar praktisch handelen. Het betreft hier de opvolging van professor H. van der Vlugt, die onlangs met emeritaat is gegaan.

Herma van der Steen

de boot ging heel schuin in het water
heel erg schuin
de anderen vonden het spannend
ik vond het niet erg

ik ga wel vaker zeilen in Friesland
als je vaker gaat zeilen in de vakantie
wen je er aan
dat de boot in het water schuin gaat

ook heb ik achter het roer gezeten
dat kon ik heel goed
ik ben een goeie juffrouwkapitein
op een kleine zeilboot
(Herma van der Steen *Zeilen*)

Herma van der Steen is een vrouw van rond de veertig met een verstandelijke beperking. Zij woont van kleins af aan in een instelling. Haar moeder is al heel haar leven ziek en woont door gecompliceerde reuma in een verpleeghuis. Herma gaat regelmatig bij haar vader op bezoek en dan bezoekt ze samen met hem haar moeder in het verpleeghuis.

mijn moeder woont al heel lang
in een soort ziekenhuis
omdat ze gevallen is van de reuma

samen met mijn vader
ga ik soms gezellig
op visite bij mijn moeder

zij woont in een soort ziekenhuis
waar nog meer mensen wonen
die niet meer kunnen lopen
(Herma van der Steen *Soort ziekenhuis*)

Herma heeft het geluk dat een medewerkster die vroeger bij haar in de groep werkte naar Friesland is verhuisd. Het woord Friesland is voor haar water. Herma mag een paar keer per jaar naar die vroegere medewerkster toe. Dit is voor haar een verzetje waar ze zich altijd heel erg op verheugt. Zodoende weet Herma dat de wereld ietsje groter is dan haar woonplek, het huis van haar vader en het verpleeg-



Herma van der Steen

huis. Wellicht kwam ze vandaaruit op het idee om te bedenken dat ze Jezus ooit tegen hoopt te komen....als Jezus groter is en gaat werken.....in een zeilboot in Friesland. Vanuit haar beperkte wereld, haar belevingswereld heeft ze mooie gedachten...mooie wensen...

later als Jezus groot is
gaat ie werken... denk ik
ergens in Nederland

als ik mag kiezen
hoop ik dat Jezus
als ie groot is
in Friesland gaat werken
dat ie gaat leren zeilen

als ik dan op vakantie
in Friesland ben
kom ik hem misschien tegen

het is wel niet zo
maar het zou grappig zijn

als ik hem later
als ie groot is
in Friesland tegenkom

ik zou dan zeggen
hallo Jezus...
heb je al leren zeilen

het is maar
een grappig verzinsel hoor
af en toe hou ik van verzinselen
ik zie het al voor me...
Jezus aan het zeilen
(Herma van der Steen *Verzinsel*)

Raad van Kerken bij Amarant

Donderdagavond 22 april a.s. organiseert de Raad van Kerken in Amarant Plaza, Hooge Veer, Bredaseweg 375 Tilburg een avond om gedachten uit te wisselen over mensen met een beperking in de diverse wijken. Van 19.30 tot 22.00 u. op 't Hooge Veer. Thema 'Samen geloven, gewoon doen'.

Het roer moet om

Rob van der Zwan

Wake

21 mrt 14.00-15.00 u. door de Lutherse gemeenschap. 063 029 54 61; www.schipholwakes.nl

Kerk en Samenleving

14 apr. 20.00-22.00 u. Het passion. (0499) 39 87 41.

Salesianum

27 mrt. 10.00-14.00 u. La vita e bella. (073) 549 56 71; osfs@hetnet.nl

Emmaus

16 apr. 20.00-18 apr. 14.00 u. Meditatief tekenen. (0346) 56 21 46 (ma t/m vr 9.00-12.00 u.); info@priorijemmaus.nl

La Cordelle

28 mrt. 10.00-17.00 u. Het nieuwe leven tegemoet. (0117) 39 29 97 (di en do 16.00-18.00 u); [info@lacordelle](mailto:info@lacordelle.nl)

DISK

Themanummer Handreiking kerken en de (krediet)crisis van Ondersteboven 2009-3 herdrukt. Prijs € 2,50 excl. portokosten. (073) 612 82 01; info@diskarbeidspastoraat.nl; www.disk-arbeidspastoraat.nl

BvB

20 mrt. 10.00-17.00 u. The-madag Compassie nader beschouwd. (020) 622 13 05; www.mozeshuis.nl

De Hooge Berkt

30 mrt. 15.00 u.-4 apr. 19.00 u. Meeleven: Pasen 2010 in de gemeenschap. (0497) 55 17 20; bergeijk@hoogeberkt.nl; www.hoogeberkt.nl

Elim

19 mrt. 15.30-20.30 u. Ge-raakt door het lijden. (013) 463 85 05; stiltcentrum@elimgroep.nl

Dominicanenklooster

28 mrt 15.00 u. Der Tod Jesu van Carl Heinrich Braun. (026) 326 44 22; info@kloosterhuissen.nl

Italië in het voorjaar meemaken is een betoverende ervaring. De natuur ontluikt en is inspirerend groen. Door Rome struinen met een frisse wind om je wangen is toch anders dan de verzengende hitte van augustus in je lijf voelen. Dichterbij huis is het evengoed verkwikkend om de tuin groei- en bloeiklaar te maken. Het is een niet te versmaden ervaring om de gulle grond door je vingers te laten kruimelen en zo weer eens te 'aarden'.

Het wordt tijd

Of het nu Rome is of - laten we zeggen - een tuin in de Peel, beide lijken mij geschikte locaties voor een aantal bestuurders van de Nederlandse r.k. om te genieten van een sabbatsperiode of emeritaat. De Nederlandse kerkprovincie krijgt dan gelegenheid weer in balans te komen. Er begint een periode waarin getracht wordt de relaties met de eigen achterban en de samenleving te verbeteren of te herstellen. Want het roer moet wel om. Alleen zo kan voorkomen worden dat de Nederlandse r.k. verwordt tot een sekte waarin alleen nog plaats is voor een zelfbenoemde, heilige rest.

Schandalen

Kerkelijke actualiteiten die in de afgelopen maanden de gewone pers haalden, betroffen bijna allemaal schandalen en schandaaltjes. Zo waren er de onthutsende rapporten over misbruik in de Ierse kerkprovincie, een zich uitbreidend sekschandaal bij de Berlijnse jezuïeten en mogelijk vergelijkbaar gedoe in Nederland. Verder werd in België kardinaal Danneels opgevolgd door de bisschop van Namen, André-Mutien Léonard die eerder omstreeden uitspraken deed over homoseksualiteit.

In het Nederlandse aartsbisdom ontstond opschudding doordat bisschop Eijk Nelly Stienstra de wacht had aangezegd. Conservatieve katholieken die elkaar de voet dwars zetten, dit is nog niet eerder vertoond. Medio februari ontstaat er een uitwaaiende maatschappelijke verontwaardiging over het gedrag van de Reuselse pastoor die prins carnaval de communie weigert vanwege diens homoseksualiteit. Een gesprek volgde tussen de Bossche bisschop en vertegenwoordigers van respectievelijk de Gaykrant en het COC. Er was wederzijds respect, maar de bisschop zag geen reden om de Reuselse pastoor af te vallen.

Een bisschop die schoffeert ...

Sommige katholieken zien in de afwijzende opstelling van de bisschop inzake homoseksualiteit een pijnlijk maar duidelijk standpunt van de katholieke kerk. Ik zou het willen omschrijven als een pijnlijk en betwistbaar standpunt dat voor bisschop Hurkmans blijkbaar genoeg gelegitimeerd is om zijn gesprekspartners - en degenen die zij vertegenwoordigen - op een vriendelijk-duidelijke manier te schofferen. Zijn persoonlijke worsteling met de situatie doet daar niets aan af.

Voor een serieuze krant als NRC was dit eind februari aanleiding voor een pittig commentaar. 'Deze principiële opvatting van de pastoor maakt het des te treuriger dat er regelmatig

paters uit de kast worden gedwongen om toe te geven dat ze niet van jongens en soms ook meisjes, hebben kunnen afblijven ... De kwalificatie 'hypocrisie' dringt zich hier op ... De weigering van de pastoor om de homoseksuele prins van dienst te zijn, staat nogal haaks op het feit dat in Latijns-Amerika dictators als Videla en Pinochet, die vele doden op hun conto schreven, wel onbekommerd hun tong aan de voor hen staande priesters mochten tonen ... Wat zoeken homoseksuelen eigenlijk in de katholieke kerk?'

Signalen van uitsluiting

Wat de laatste jaren onder de vlag van 'orthodoxie' aan kerkelijk beleid geëtaled wordt, gebeurt wellicht met goede intenties. In toenemende mate echter komt dit beleid vreemd over op de Nederlandse burgers in het algemeen en kerkgangers in het bijzonder. Het vervreemdt het kerkelijke leven steeds verder van het alledaagse leven. Leer en leven worden niet meer bij elkaar gehouden. Er is geen openheid voor recente, maar breekbare verworvenheden die zich aan de waan van de dag hebben ontworpend, zoals de aanvaarding van homoseksualiteit. Het is onbegrijpelijk en onverantwoord dat kerkelijk bestuurders in een maatschappelijk klimaat, waarin steeds gemakkelijker met name allochtone bevolkingsgroepen op de korrel worden genomen, signalen van uitsluiting uitzenden. Het kan niet zo zijn dat het christelijke ideaal dat ten diepste voor iedereen - ongeacht ras, afkomst, sekse of geaardheid - uitnodigend is, zo dwingend wordt opgeëist door kerkelijke verkeersregelaars.

Het roer moet om.



Hou op!

Peer Verhoeven

Bepaalde groeperingen in de samenleving worden door de kerk danig geschoffeerd. Tegelijk wordt er door kerkelijke bedienaren en de media met de eucharistie omgegaan alsof het over hebbedingetjes uit de winkel van sinkel gaat. Het is ver beneden de juiste maat en goede smaak.

Hou a.u.b. op !

De avond vóór zijn arrestatie
samen met zijn mensen,
in het besef dat het wel eens
de laatste van zijn leven kon zijn

heeft Jezus van Nazaret zich
met aards brood in zijn handen
vereenzelvigd met het leven en
zijn diep vertrouwen daarin uitgesproken

heeft Hij zijn levensbeker, zijn opdracht en
alles wat hem heilig was, overgedragen
aan de mensen die bij hem waren
en hem gingen overleven

heeft Hij niet over dood of kruis
maar over leven en toekomst,
niet over offer of zonde maar over
samenblijven en voleinding gesproken.

Hij is na zijn heengaan
niet na drie dagen uit het graf,
maar toen die avond al in de zijnen
met hem aan tafel uit de dood opgestaan.

Het is hierom dat het gehaffel
met regeltjes en kerkwetjes,
de lege praat over missen en hosties
zo beledigend, zo heiligschennend is.

De gedachtenis aan Hem is
een cleruscultus, altaarritueel geworden
waarvan velen zijn vervreemd,
velen worden uitgesloten.

Hou er a.u.b. mee op!
Het heeft met Jezus van Nazaret
nauwelijks iets van doen en onteert
zijn Afscheid en Testament grof.

Peer Verhoeven maart 2010

Vragen om

Om een samenleving
met mensen van goede wil,
met mensen elkaars medemens - hoe
andersdenkend, -geaard, -gevaren ook.

Om leiders, voortrekkers
die zoals herders hun kudde
helpen wie moeilijk mee kunnen,
bijeenhouden wat uiteen dreigt te vallen.

Om sterkte voor zwak en ziek
troost voor beproefd en bedroefd
moed voor die moedeloos zijn
durf voor die aarzelen en huiveren.

Ik geloof

Ik geloof in een kerk
waar iedereen welkom is
gerespecteerd wordt
en niemand uitgesloten -

ik geloof in een kerk
waar niemand zich heilig waant,
over anderen een godsoordeel velt;
ieder zijn fouten en falen beseft -

ik geloof in een kerk
die dient en viert en aan Tafel vraagt
wie als pelgrims op weg honger en
waar en waarachtig, echt en oprecht -

ik geloof in een kerk
die reikt en wijst naar het Mysterie,
de aarde eerbiedigt en mens
en wereld tot voltooiing brengt -

ik geloof in
Jezus Christus;
zijn Vader, zijn Geest.



Bezorgde brieven

'De viering van de eucharistie op zondag veronderstelt een eucharistische gemeenschap. In het algemeen vallen de eucharistische gemeenschappen samen met de gemeenschappen die 's zondags in de parochiekerk bij elkaar komen. De zorg voor de opbouw en instandhouding van deze eucharistische gemeenschappen is pastoraal van het grootste belang. Vanuit dit beginsel moet de vraag naar het optimale aantal vieringen in een weekend beoordeeld worden. Enerzijds moeten de mensen voldoende gelegenheid hebben om op zondag naar de kerk te gaan. Anderzijds moeten er in iedere dienst zoveel gelovigen, zangers etcetera zijn dat een eerbiedige en geïnspireerde viering mogelijk is. Dit punt verdient bijzondere aandacht ... men moet dus het optimale aantal diensten vaststellen. Als er voor dit optimale aantal niet voldoende priesters zijn, is het beste dit aantal toch te handhaven en over te gaan tot diensten onder leiding van een niet-priester. De vraag komt wel eens naar voren of men niet beter naar een eucharistieviering elders kan gaan dan naar een dienst onder leiding van een niet-priester in de kerk waar men geregeld komt. Het lijkt mij dat in de situatie van ons bisdom het beter is om naar vieringen van de eigen parochiegemeenschap te blijven gaan, ook al is daar een dienst onder leiding van een niet-priester. Men draagt daarvoor bij aan het in stand houden en de bloei van een bepaalde eucharistische gemeenschap. Als die uit elkaar zou vallen, zijn wij nog verder van huis. De mensen zullen nog minder naar de kerk gaan. (Vastenbrief 1986 van mgr. Möller bisschop van Groningen, De Roerom toegestuurd vanuit Lage Mierde met de opmerking: een zeer inspirerend ja bijna profetisch schrijven.)

'Ik begrijp niet waarom Leende Heeze Sterksel Mierlo en Geldrop één parochie moeten worden. Men zegt dat de ziel van de parochie in de hoofdkerk ligt. Ik zeg: de ziel van de parochie ligt bij de mensen; in de dorpen' aldus de Leendse vierentachtigjarige emeritus pastoor Ad van Loon.
(Uit het Eindhovens Dagblad zaterdag 5 december 2009 De Roerom vanuit Geldrop toegestuurd)

Afscheid van een kasteel

Ad Wagemakers

Bijna een eeuw lang woonden en werkten de spiritijnen, broeders en paters van de Heilige Geest, in het kasteel van Gemert (NBr). Nu is hun vertrek aanstaande. Aanleiding om terug te kijken en met pater Frans Wijnen een blik vooruit te werpen.

De waarnemend portier brengt me via een doolhof van gangen en trappen naar de kamer van Frans Wijnen, die met zijn negenzestig jaar net niet de jongste bewoner is. Hij heeft nog een dagtaak aan allerlei activiteiten. Kerkrechtelijk kan er maar één provinciaal overste zijn, maar de spiritijnen hebben de praktische uitvoering van taken in handen gelegd van een team van twee fulltimers en twee parttimers. Frans Wijnen is belast met gebouwen, maar hij is ook webmaster van de congregatie en deelnemer aan het overleg in *Circonscriptione Europa*, een samenwerkingsverband van de spiritijnen in Europa. Nee, de discussie over het tijdstip van pensionering gaat aan de poort van het klooster voorbij.

spiritijnen

Nadat hij in 1961 zijn professie had afgelegd en in 1966 tot priester werd gewijd, vertrok Frans in 1967 naar de Centraal Afrikaanse Republiek, waar de spiritijnen actief waren in de missionering. Tot december 1985 bleef hij daar. Daarna werd hij gevraagd om toe te treden tot het provinciaal team. Ook in andere Afrikaanse landen was en is de congregatie werkzaam; en in Brazilië. De congregatie staat bekend als 'Paters van de Heilige Geest' maar Frans geeft de voorkeur aan de naam *spiritijnen*, die zowel aan paters als aan broeders recht doet. In Nederland waren de activiteiten vooral gericht op de opleiding van toekomstige missionarissen,

op propaganda - roepingen werven - en op het bestuur van de organisatie. In Ierland zetten de spiritijnen zich ook sterk in voor onderwijs; aanvankelijk vooral aan de arme bevolking op het platteland. Ingevolge de opdracht van de spiritijnen 'daar te zijn, waar nood is en waar geen mensen beschikbaar zijn', meldden de broeders en paters zich op plaatsen waar aan ondersteuning behoefte was.

Terugloop

Toen eind jaren zestig het aantal toetredingen begon terug te lopen, sloeg de vergrijzing in het klooster hard toe. De gemeente in Gemert telt op dit moment nog negentien leden in de leeftijd van 65 tot 90 jaar. Daarnaast zijn er medestanders, leken die zich op het vlak van inzet en bezinning bewegen. Behalve in Nederland zijn de spiritijnen actief in Ierland, Engeland, Duitsland, Polen, België, Kroatië, Zwitserland, Frankrijk, Spanje en Portugal. Het Generaalzetelt in Rome. In Italië zijn de spiritijnen alleen dienstbaar in één parochie in Rome. Anticiperend op de toekomst wordt soms overwogen om twee 'provincies' - administratieve eenheden - te fuseren maar vaak stuit dit op verschil in cultuur en inzicht. De spiritijnen hebben er voor gekozen om in Europees verband samen te werken in een *Unie van Circonscriptione*, waarin alle provincies en stichtingen met behoud van eigen zelfstandigheid verenigd zijn.

Toekomst

Zes jaar geleden was het toenmalige bestuur zo moedig om te gaan nadenken over de toekomst en de consequenties ervan. Het kasteel werd te groot; er moest worden uitgekeken naar alternatieve behuizing. Voor dit besluit was moed nodig want het kasteel was steeds de vertrouwde thuisbasis geweest voor de broeders en paters die over de wereld uitwaaierden en er tijdens hun vakantie in Nederland even kwamen bijtanken.

Er werd een huizencommissie geformeerd, die zich liet bijstaan door adviseurs. Pater Wijnen blikt tevreden terug naar het voorbereidende denkwerk dat die commissie verrichtte. Toen de contouren zich duidelijk aftekenden, werd de gemeente Gemert op de hoogte gesteld. Via het netwerk van de adviseurs werd Vesteda bereid gevonden de mogelijkheid te onderzoeken om een verzorgingscentrum voor ouderen in het kasteel te vestigen. De exploitatie kwam echter niet rond, waardoor het plan sneuvelde.

Gemeente

Daarna kwamen andere partijen in beeld om hun plannen te presenteren. Drie bleven er over. Op initiatief van de huizencommissie werd aan deze drie kandidaten de vraag voorgelegd of ze bereid waren om samen te werken. Dit wilden ze, waarop een convenant werd gesloten. Ook dit plan kwam helaas niet tot uitvoering. Toen bood de gemeente aan het kasteel te kopen. Na overleg werd een principeakkoord bereikt. Dit hield in dat de gemeente voor 7/9 deel eigenaar wordt en de spiritijnen 2/9 deel in eigendom houden. De gemeente is vervolgens op zoek gegaan naar een exploitant. Via omzwingingen kwamen ze in contact met de *Jaarbeurs* en de *Arjan van Dijk-groep* die graag de mogelijkheid wilden onderzoeken de exploitatie voor hun rekening te nemen. Op 12 februari werd de intentie-overeenkomst daarvoor getekend en eind juni zal het definitieve contract passeren. Aan de inzet van de spiritijnen - nieuwe huisvesting, een reële opbrengst en een sociaal maatschappelijke bestemming - werd hiermee ruimschoots tegemoet gekomen.

Nieuwe bestemming

Intussen worden de plannen voor een congrescentrum met horecagelegenheid in het kasteel uitgewerkt. Verder is het de bedoeling om er kantoren en werkplekken van *Atlant* - een reïntegratieorganisatie die werkt voor mensen met een verstandelijke beperking - in onder te brengen en mogelijk ook een opleidingscentrum voor het opzetten, begeleiden en leiden van coöperaties elders in de wereld.

De bewoners van het klooster hadden aan-



Het kasteel van Gemert (NBr) Klooster van de spiritijnen, broeders en paters van de Heilige Geest

vankelijk plannen om nieuwbouw achter de ommuurde groentetuin te plegen. Dit plan hebben ze echter laten varen. Door de hoge leeftijd van veel kloosterlingen ontbreekt de tijd voor jarenlang slepende procedures en op vergunningen wachten. In plaats van in Gemert werd voor de paters en broeders een nieuw onderkomen gebouwd in Gennep. Daar stond al een verzorgingshuis voor 28 leden van de congregatie met een indicatie en een flat met negen appartementen, gebouwd om de gemeenschap leefbaar te houden. De 'jongere' leden kunnen dienstbaar zijn als chauffeur en in gezamenlijke vieringen wordt de gemeenschap spiritueel gevoed. Dit huis is nu verder uitgebreid met een complex van 24 appartementen, kantoren en gastenverblijven.

De begintijd

In 1904 werd een klein-seminarie in Weert opgericht. Bij toeval ontstond er contact met de Jezuïeten die door Napoleon uit Frankrijk verjaagd waren en toen het kasteel van Gemert bewoonden. De Jezuïeten boden onderdak aan het noviciaat van de paters. Omdat de Jezuïeten weer teruggingen naar Frankrijk konden de spiritijnen het kasteel in 1928 kopen. De paters assisteerden in de omgeving; de studenten bleven op het terrein. Vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw verzorgden de studenten van de hoogste klas godsdienstlessen op de scholen in de omtrek, later ondersteund door lagerejaars.

De congregatie kende in de begintijd veel armoede. Er was geen vaste bron van inkomsten uit arbeid in bijvoorbeeld ziekenhuizen of instellingen. Alle activiteiten waren op de missie gericht. Boeren gaven eten of droegen anderszins bij. Zij waren zo een grote steun bij het in stand houden van de opleiding tot missionaris. Toch leefden de bewoners in die beginjaren onder het bestaansminimum. Vakkundige broeders zorgden voor het onderhoud van het kasteel en verzorgden de boerderij.

Band met Gemert

Vanaf het begin van de jaren zestig raakte het klooster steeds meer betrokken bij Gemert. De paters en broeders organiseerden het jeugdwerk, waren actief in sporten als atletiek en voetbal en vormden met de Katholieke Werkende Jongeren een actieve groep, die regelmatig geld bijeenbracht voor een goed doel. Ook de Vriendenkring was in de weer met deur-aan-deurcollectes ten gunste van de opleiding van studenten. Een b(l)oeiende periode. Toen de opleiding eind jaren zestig afliep besloten de kloosterlingen hun terrein open te stellen. Het park kreeg een semipublieke wandelbestemming en het VVV ging rondleidingen op het kasteel verzorgen. Het klooster



wilde geen concurrent van de plaatselijke horeca worden. Een bestemming in die richting is dan ook nooit gezocht. Wel was de grote zaal van het klooster beschikbaar voor de Gemertse gemeenschap, bijvoorbeeld bij de wekelijkse dansavonden voor senioren, voor het ziekentriduüm, de jaarlijkse lintjesregen, boerenbruiloft met carnaval, catechese en ontwikkelingsbijeenkomsten. De gemeente maakte van de Donjon gebruik als huwelijkslocatie en de paters gingen assistentie verlenen in de parochies en verzorgingshuizen in de omgeving.

Afscheid

De spiritijnen zijn eraan gewend afscheid te nemen. Ze vertrokken in het verleden en ook nu nog naar verre oorden en verkasten ook daar regelmatig. Toch valt dit afscheid zwaar, want de gemeenschap in Gemert vormde door de jaren heen de thuisbasis. Het is een begrip voor spiritij-

nen, waar in de wereld ze ook verblijven. Dit vertrek wordt ervaren als definitief, een vertrouwde omgeving verlaten, het verlies van de band met Gemert. Alleen de begraafplaats blijft als tastbare herinnering aan de periode, waarin de broeders en paters het klooster bewoonden. De vijfhonderd graven en de gedenksteden van hen die elders overleden blijven; ze horen bij het kasteel. Of het kasteel in de toekomst nog ruimte biedt voor familiedagen is onduidelijk. Dit geldt ook voor initiatieven van de Gemertse gemeenschap. Er zijn verschillende activiteiten om stil te staan bij het naderende afscheid. Onlangs was er een grote boekenmarkt, want niet alle boeken kunnen meegenomen worden. Er staat nog meer op stapel om het vertrek in wederzijds respect van kloostergemeenschap en Gemertse bevolking waardig en in stijl kleur te geven.

Geraakt door het geheim

Joost Koopmans

Thomashuis

20,27 mrt, 10 apr. 13.30-16.00 u. Kloostermiddagen: Chronisch ziek zijn, een (levens)kunst? Op zoek naar krachtbronnen, eigenzinnigheid en lef. (038) 425 44 12; www.kloosterzvolle.nl

Afrikaanse Missiën

Tot 9 mei di t/m zo 13.30-17.00 u. Cadier en Keer: Tentoonstelling over deursloten uit West-Afrika. (043) 407 73 83; museum@afrikacentrum.nl

Begijnenhofgesprekken

18 apr. 10.30-12.30 u. Religie in het publieke domein. (040) 242 12 63; begijnenhofgesprekken@kpnmail.nl

Hof van Megen

1 mei 14.00-16.00 u. Opening seizoen met lezing over het prachtige beeld van Franciscus met de vogels. (073) 642 10 56; hacken.th@inter.nl.net (vóór 27 apr.)

Open deur

Thema maartnummer: Wie is Jezus? (079) 361 54 81; info@boekencentrum.nl

Boskapel

23 mrt. 20.00-22.00 u. Verder trekkenin de geloofstraditie. (024) 356 18 09 (18.15 en 19.15 u.); www.boskapel.nl

Ignatiushuis

18 apr. 10.30-14.30 u. Wandeling Joods Amsterdam. Start bij De Dokwerker. (020) 679 82 07; info@ignatiushuis.nl

Zwanenhof

26 mrt. 20.30 u. Ooggetuigen van een kruisiging. (074) 265 95 25; info@zwanenhof.nl

Albertinumgenootschap

4, 11, 18, 25 mrt. 20.00-22.00 u. Dominicuskerk Nijmegen: Beter, best ...heilig, op zoek naar echte heiligen. (024) 358 01 75 of 322 82 85; www.albertinumgenootschap.nl

Dit verhaal gaat over een vrouw die tijdens haar werk als klinisch psycholoog in aanraking kwam met zoekers naar zin. Juist door de veelkleurigheid van geloven die ze bij hen aantrof, werd ze opnieuw geboeid door haar eigen christelijke wortels. Ze besloot op vijfenveertigjarige leeftijd theologie te gaan studeren met de wens niet meer als psycholoog maar als pastor te gaan werken. Dit is ze nu zes jaar. De eerste eerste drie jaar werkte ze in de parochie Malden en sinds 2007 in de Effataparochie Nijmegen-Oost. Haar naam is Annemie Herinx.

Annemie werd in 1952 in Brunssum geboren. Met liefde denkt ze terug aan haar opvoeding in dit zuid-Limburgse dorp. Haar zorgzame ouders en het rijke roomse leven gaven haar jeugd een veilige en vriendelijke sfeer. De sprookjes die thuis en op school verteld werden en de magische liturgie in en om de kerk werkten mee aan een wonderlijke wereld. Maar toen in de jaren zestig de wereld veranderde werden de grote verhalen onttoverd. Puber Annemie zei de kerk vaarwel. Niet dat ze haar christelijke wortels doorsneed, maar ze kon niks meer met de dogma's.

Psychologie

Na haar HBS volgde ze de pedagogische academie en is ze drie jaar onderwijzeres geweest. Toch was dat niet wat ze zocht. Ze verhuisde naar Nijmegen en studeerde psychologie. Haar specialisatie was klinische psychologie, dus de therapeutische kant ervan. 'Het waren mijn beste jaren als jongvolwassene', zegt ze, 'want juist deze studie bood me alle kans om te zoeken naar mijn zelfbeeld'. Ze was enige jaren docent psychologie in het gezondheidsonderwijs en daarna studentenpsycholoog. Maar toen de nadruk steeds meer op studiebegeleiding kwam liggen, wilde ze haar vleugels verder uitslaan en zocht ze aansluiting bij het *Han Fortmann Centrum*.

Theologie

'Het *Han Fortmann Centrum* was eigenlijk een school van de Oosterse Renaissance. Hier begeleidde ik met name mensen met zingevingsvragen. Ook was ik er als docent betrokken bij de opleiding *Spiritualiteit en Beroep*. En in mijn bescheiden praktijk als psycholoog kwam ik in aanraking met mensen die in een midlifecrisis waren beland; vooral mensen die via oosterse godsdiensten zochten naar een diepere zin in hun bestaan. Door met hen mee te zoeken stootte ik zelf op mijn eigen christelijke wortels. Die wortels had ik al opnieuw verkend bij de doop van mijn kinderen. In gesprekken met Nol Hogema, directeur van het Fortmann Centrum, stootte ik nog dieper door. Hij bracht me op het idee theologie te gaan studeren. Ik studeerde aan de KTU te Utrecht af met een doctoraalscriptie, waarin ik onderzoek hoe het in godsnaam mogelijk is dat mensen in de gebrokenheid van hun bestaan opnieuw tot leven kunnen komen. *Leven in gebrokenheid* noemde ik mijn studie.

Herontdekking

'Mijn wens was om nu niet meer als psycholoog maar als pastor te gaan werken. Omdat



Annemie Herinx

ik nog niet zo'n band had met de kerk dacht ik aanvankelijk aan pastoraat in de categoriale zielzorg. Ik werd stagiaire bij Toon Rabou, pastor van de parochie in de H. Landstichting. Door zijn authentieke manier van omgaan met de oersymbolen van de liturgie ging mijn hart open en voelde ik me in een traditie van 2000 jaar staan. Hij voerde geen rituelen uit, hij beleefde ze. De terugkeer van de kerk naar de oorsprong van de liturgie had ik niet aan den lijve meemaakt, omdat ik er juist in de vernieuwingstijd was uitgestapt. Ik besloot terug te keren naar de vernieuwde katholieke kerk. Zoals je op een gegeven moment kiest voor deze ene partner en met hem je leven deelt, zo heb ik na alle zoektochten gekozen voor de christelijke traditie en deze kerk.'

Pastor

'Eerst werd ik pastoraal werker in Malden. Ik merkte dat mijn klinisch psychologische opleiding mij goed hielp bij het pastorale gesprek. Je hebt leren luisteren naar wat er achter de woorden ligt. Sinds drie jaar ben ik pastor van de Effatageloofsgemeenschap, waarin twee parochies van Nijmegen-Oost samengaan. Ik ben onder andere aangesteld om dit fusieproces te begelei-

den. Een groot deel van mijn werk gaat dus op aan het nadenken over beleid, het plannen en organiseren ervan. Soms slokt dit werk zoveel tijd op dat ik wel eens denk: ben ik hiervoor pastor geworden? Mijn standplaats is de Dominicuskerk waar mensen komen die kritisch opbouwend meedenken. Dominicanse pastores hebben hen de nodige bagage meegegeven en in hun voetspoor wil ik als Effatapastor graag doorgaan. Belangrijk vind ik dat we in dit proces blijven openstaan voor elkaars gedachte- en geloofsgoed. Verschillen zijn er en die mogen er wat mij betreft ook zijn. Als we daarbij maar beseffen dat wij achter al onze verschillen mensen zijn van dezelfde weg. Als we erin slagen zonder oordeel te kijken en te luisteren naar elkaars geloofsgoed, kunnen de verschillende uitingsvormen daarvan ons ook verrijken. Kerk betekent voor mij een plek, een huis waar mensen welkom zijn met hun (geloofs)vragen, hun zoeken, twijfel of kritiek. Een plek waar mensen samenkomen om te luisteren naar de oude verhalen en te delen wat deze ons te zeggen hebben in ons eigen leven. Een plek ook waar mensen elkaar inspireren om te groeien in mens-zijn.'

Pasen

'Liturgie is mijn grote passie. En het is mooi als je met elkaar een viering kunt opbouwen. Laat ik als voorbeeld vertellen hoe wij ons op het komende Paasfeest voorbereiden. We beginnen al lang van te voren. Dan worden alle mensen die iets met de paasviering te maken hebben bij elkaar geroepen: de koster, de leden van de koren, van de bloemsiergroep en van de kerngroep liturgie. Eerst houdt Peter Nissen, die ook bij onze parochie hoort, een inleiding. Daarna delen we met elkaar wat Goede Vrijdag en Pasen in ons eigen leven betekenen. Ook ons eigen leven kent immers

momenten van lijden en verdriet. Dit is onze Goede Vrijdag. Soms lijkt er geen eind aan te komen. De goede boodschap is dat wij geroepen zijn tot leven. Daarom mogen we erop vertrouwen dat het leven het laatste woord heeft en dat we altijd weer zullen opstaan. Dit is Pasen. Het mooie is dat we deze Paasboodschap niet alleen straks, maar ook hier en nu al mogen ervaren. Tot slot gaan we in subgroepjes uiteen om te bespreken hoe we op een aansprekende manier gestalte kunnen geven aan de vieringen van de Veertigdagentijd, Witte Donderdag, Goede Vrijdag en Pasen.'

Mooiste ervaring

'De mooiste ervaringen die ik als pastor meemaak zijn de momenten waarop je samen met mensen die om je heen staan, aangeraakt wordt door het geheim dat we God noemen. Dat kan zomaar gebeuren als je ontroerd bij een pasgeboren kindje staat of als je waakt bij een dode. Het kan gebeuren tijdens een viering of een pastoraal gesprek. Dan beseft ik heel duidelijk de betekenis van wat we zo vaak horen en zingen: *Daar waar vriendschap is en liefde, daar is God*. Het is een heel nabije en intieme ervaring die ons mensen boven ons zelf uittilt en ons doet beseffen dat wij niet alleen zijn. We mogen ons inbede weten in een groter geheel. Het ontroert me altijd weer als ik dit samen met mensen mag beleven en delen.'

Effata

Past de naam van de parochie waar Annemie werkt, niet goed bij haar geloofsontwikkeling? *Effata* betekent immers *ga open* (Marcus 7, 34)! Heel het voorafgaande vertelt het verhaal van een vrouw die openging voor het Geheim waardoor God voor haar voelbaar is geworden.

Kiezers kniezen

Het begon zo mooi enkele eeuwen geleden. Regeerders gingen luisteren naar de stem van het gewone volk dat mocht meedenken over het bestuur en de inrichting van het eigen land. Het land was immers gemeenschapsbelang: het ging ons allemaal aan. Het begon zo mooi, maar aan 't begin van de eenentwintigste eeuw zijn we bij het einde van de democratie aangekomen. Na de zoveelste val van een kabinet, na de verwachte uitkomst van de gemeenteraadsverkiezingen en met de landelijke verkiezingen op komst die onmogelijk tot een stabiele regering zullen gaan leiden, moeten we wel tot deze conclusie komen: we staan aan het begin van het einde van de democratie.

Er wordt de laatste tijd veel geklaagd over de politici: zij staan te ver van de kiezers af, ze zijn niet geloofwaardig. Marcellus draait de dingen graag om. De kiezers staan te ver van de politici af en het zijn de kiezers die hun politici niet willen vertrouwen. Het is in deze tijd onmogelijk om nog een geloofwaardig politicus te zijn. Kiezers verwarren feiten met meningen, ze willen helemaal niet opkomen voor het gemeenschapsbelang maar alleen voor hun eigen belang. Dit kan nooit de bedoeling van democratie geweest zijn.

De Nederlandse kiezer is een ontevreden en verwend kind geworden, dat zich hebbertig op de cadeautjes stort omdat hij het inpakpapier zo leuk vindt. Eenmaal uitgepakt is het niet meer interessant en gooit hij het terzijde, op zoek naar een volgend cadeautje dat nog mooier is ingepakt. Wat hij uitpakt, interesseert hem niet. De kiezer dwingt de politicus om met een mooi verhaaltje te komen. Of het klopt of niet, maakt niet zoveel uit – daar gaat het niet om. Maar vervolgens krijgt de politicus te horen dat hij alleen maar een mooi verhaaltje vertelt. Dat wilde de kiezer toch horen?

Marcellus



'Met liefde denkt zij terug ...' (Geuldal, Zuid-Limburg)

Stroomgebied

Jeanne van Leijzen

Voorganger

Zondagmorgen. De dienst is in de ruimte van de fysiotherapie. De brug staat aan de kant en over één van de behandelafels ligt een wit kleed. Iemand heeft bloemen neergezet en een mariabeeld met brandende kaarsjes ervoor. De technische dienst installeert de microfoon. Eén voor één komen ze binnen. De meesten in rolstoel, een enkeling lopend aan de arm van een verzorgende of van een familielid.

Hij was er weer als eerste en terwijl ik van alles loop te regelen, kijkt hij rustig om zich heen. Als ik een cd opzet om het niet zo stil te laten zijn, straalt hij en vraagt of hij al mag zingen. Natuurlijk mag dat. 'Zolang er mensen zijn op aarde...' Ik ga even naast hem zitten. Hij onderbreekt het lied en begint te vertellen. Hetzelfde wat hij me vorige week en de week daarvoor vertelde. Dat hij niet weet waar zijn kinderen zijn, maar dat zijn vrouw misschien in Indonesië is. Dat hij daar eerst ook was. Of was zijn zoon nou gisteren hier geweest? 'Ik weet het niet meer', zegt hij, 'Mooi liedje hè?'

Alle mensen zijn binnen, een paar slapen alweer een beetje en de viering begint. Mijn 'goedemorgen allemaal' wordt van alle kanten beantwoord. Het eerste lied 'Vrede voor jou, hierheen gekomen' kennen de meeste aanwezigen niet. De melodie wél; hij ook. En met het liturgieblaadje vlak voor zijn ogen zingt hij mee, probeert de tenorstem. Het wordt een wonderlijk lied. Vol aandacht volgt hij alles. Ik vertel een verhaal en zo nu en dan hoor ik hem zeggen 'dat weet ik niet meer'.

Soms staan er even tranen in zijn ogen. Maar als we weer gaan zingen, straalt hij en ik zie anderen van hem genieten. Tijdens het tafelgebed staat hij op, komt naast me staan, bidt langzaam en nadrukkelijk het Onze Vader mee. Daarna lijkt hij opeens verdwaald en ik breng hem terug naar zijn stoel. Als hij even later de communie krijgt, is hij ontroerd. En lacht weer. Tot slot zingen we het Marialied *Wees gegroet o Sterre*. Hij staat opnieuw op, uitbundig en zingt alle stemmen tegelijk. Ik spreek de zegen uit. Hij was mijn voorganger vanmorgen.

Margreet Spoelstra

Zo, het Carnaval - op z'n Brabants: de Carnaval - ligt weer achter ons. En ook de mogelijkheid tot schaatsen. Deze beide vormen van vrijetijdsbesteding lijken zich te verbinden met je 'geboortegrond', zo concludeer ik maar even vanuit eigen ervaring. De Friese schaatskoorts woedt als de winter invalt, maar veel sneeuwval heeft daar vroegtijdig een stokje voor gestoken. Als ik dit schrijf zijn de Olympische Spelen nog bezig en woedt er een goudkoorts onder echte schaatsliefhebbers. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Zo ook water. Dat Nederland een waterland is weten we al eeuwen. En dat vroege volken via water de wereld ontdekten is ook een feit. Maar veel interessanter vind ik, dat je ook culturele aspecten kunt verbinden aan de plek of het gebied waar je bent geboren en getogen. Mijn geboortegrond was op de scheiding van zand en klei en dus een mengvorm: moer. Met veel slootjes en een soort afwateringskanaal, een lei. Als kind wist je al, dat het harder werken was op akker zus en dat het stukken makkelijker ging op akker zo. Dat voel je aan je leden, dat ervaar je aan je lijf. Dat vormt je voor het leven, of je nu wilt of niet. Naast verschillende grondsoorten bestond mijn eerste milieu ook uit verschillende godsdienstige gezindten. Wel carnaval, maar ook weer niet. Vlees noch vis.

Goed, ik krijg een opdracht om een afdelingfusie te begeleiden in het Leijdal. Als voorbereiding neem ik de Brabantse kaart, omdat ik wil weten waar dat Leijdal zich nu precies bevindt. Ik zie dat de Leij vanuit Ravels en Poppel onder Goirle langs-

stroomt om in de vennen van Oisterwijk weer te verdwijnen. Samen met de Reusel, die vanuit Reusel via de Mierden, Diessen en Moergestel naar Oisterwijk stroomt. In de driehoek Oisterwijk-Diessen-Goirle situeert de nieuwe regio Leijdal zich. Interessant om in de atlas nog eens te ontdekken dat al die stromen van zuid naar noord lopen. En dat er naast die stromen zogenoemde beek- en rivierdalen zijn ontstaan. Met veelal afzettingen van grondsoorten, die voedingsbodem bleken en blijken voor vruchtbare teelten. Aanwezigheid van water was en is bepalend. Betrekkelijke rijkdom daar, bittere armoede elders.

Is het daarom dat we ons zo graag bedienen van 'nieuwe' namen van stromen en stroomgebieden als er opschaling van organisaties, instellingen, gemeenten of wat al niet, plaatsvindt? En dat visie, missie en kernwaarden zich conformeren aan kenmerken van die stroom en/of dat landschap? Ik mag dit wel, want het prikkelt mij om de historische componenten te gaan herontdekken. De nieuwe Leijdal-regio zij gewaarschuwd, want ik ga enkele grondmonsters prepareren. Go with the flow!

De Reusel ontspringt onder de mesthoop van boer Paridaans in de Kruisstraat, hebben rasechte Reuselsen mij destijds verzekerd. P.V.



(© Foto: Jac van Leijzen)

De graankorrel en Aad de Haas

Ruud Bartlema

Als de graankorrel niet in de aarde valt en sterft, blijft zij op zichzelf, maar als zij sterft brengt zij veel vruchten voort. 'Ik ervaar', zegt Ruud Bartlema 'deze uitspraak uit het evangelie van Johannes als één van de mooiste beelden uit het Christendom over opstanding, onsterfelijkheid en de verrijzenis van ons lichaam.'

Het beeld van de graankorrel is van een ongelooflijke kracht en van een onuitroeibare hoop vervuld, omdat we dit beeld herkennen in wat elk voorjaar om ons heen gebeurt: uit de weerbarstigheid van schijnbaar dode grond en levenloze takken springt nieuw leven tevoorschijn. Het betekent dat je je angst voor de dood, voor verlies mag inruilen voor de hoop die in het leven, ook in de neergang ervan, schuil gaat. Je mag je aan de waarheid, die in deze gelijkenis verborgen zit, overgeven: je kunt je aan het leven toevertrouwen, omdat alles wat ons overkomt, fysiek en geestelijk, lijden en dood, zaad van de toekomst is. Alles wat je te leven krijgt zal mogelijkheid tot meer leven blijken. Ja, zelfs begin van eeuwig leven.

De kracht van hoop

Ik weet niet hoe een mens op deze gedachte komt. Maar ik weet wel dat die gedachte bestaat en werkt. Als in geen ander heeft deze gedachte in Jezus handen en voeten gekregen. In een kolossale toewending naar het leven, in een ontvankelijkheid voor wat anderen overkwam en in een enorme betrokkenheid op mensen, op hun leven. Voor ontelbaren in zijn voetspoor - na zijn dood - is dat zaad opgekomen in een voortgaande geschiedenis van hoop. En in die geschiedenis van hoop heeft deze gedachte aan de graankorrel een weg gebaad door afgronden van pijn en vernedering en hebben mensen, met de dood voor ogen, hun vertrouwen en hun levensmoed zien groeien. Dit is wat het evangelie de kracht van Pasen, Opstaan, Opstanding noemt.

Aad de Haas

Het woord over de graankorrel heeft voor mij persoonlijk een zeer aansprekende verbeelding gekregen in de kruisweg die schilder Aad de Haas in de jaren vlak na de tweede Wereldoorlog maakte voor de Cunibertuskerk in het Zuid-Limburgse Wahlwiller. Waar De Haas gewoonlijk in expressionistische stijl werkte, met een forse penseelstreek, gebruikte hij voor de zestien staties van zijn kruisweg een ijle stippeltechniek. Daardoor ontstond een ongelooflijk transparante schildering en kregen de afgebeelde mensfiguren iets sprookjesachtigs. Helaas wekte de verbeelding van De Haas bij de kerkelijke overheid van die dagen niet de devotie die de kunstenaar erin gelegd had en werd het werk veroordeeld. Het moest uit de kerk verwijderd worden.

Doorheen de dood

Diep gegriefd deed Aad de Haas dat zelf. Op de Goede Vrijdag 1949 droeg hij demonstratief de zestien staties één voor één de kerk uit. Ondertussen is de kruisweg in 1980 weer teruggeplaatst in de Cunibertuskerk van Wahlwiller, al heeft De Haas deze rehabilitatie niet persoonlijk meer meegemaakt. Er valt over de zestien staties - twee meer dan de gebruikelijke

veertien - veel te vertellen, maar waar het mij hier speciaal om gaat is de vijftiende statie, de graflegging van Jezus. Onmiskenbaar associeert Aad de Haas zijn verbeelding daarvan met de gelijkenis van de graankorrel. De lijkwade waarin de



Kruiswegstaties van Aad de Haas in de kerk van Wahlwiller

Christusfiguur is gewikkeld heeft in zijn schilderij helemaal de structuur gekregen van een graankorrel, die in de aarde wordt gelegd. Maar als kunstenaar wilde hij ook het proces van vrucht dragen laten zien en daarom moest op de graflegging nog een statie volgen: die van de opstanding. Deze laatste statie laat zien hoe de graankorrel door de dood heen leven schenkt. Een prachtige, transparante schildering, die je het mysterie van Pasen op een indringende wijze doet ondergaan.

Ruud Bartlema (1944) is als beeldend kunstenaar en leraar joodse mystiek werkzaam in Soest. Voor zijn schilderkunst vormen poëzie en literatuur een belangrijke bron van inspiratie. www.ruudbartlema.nl



Statie 15: Graflegging



Statie 16: Opstanding

Harrie Salemans

Ben Vocking

Vrijdag 12 februari 2010 is Harrie Salemans, dominicaan, te Nijmegen overleden. Hij is de initiatiefnemer geweest van de geruchtmakende en hoopgevende brochure *Kerk & Ambt*. Harrie Salemans is - getuige het *Ter Gedachtenis* aan hem van zijn medebroeder Ben Vocking - één van de vele pastores die - niet zonder strijd - vanuit de periode van het Rijke Roomsche Leven als mens en als pastor met de veranderende tijd is meegroeid. Een man om in ere te houden.

Harrie werd 6 februari 1923 als derde kind te Treebeek (Heerlen) geboren in het gezin met zeven kinderen van Johannes Salemans en Maria van Hal. Na zijn studie aan gymnasium Rolduc trad hij in 1942 in bij de dominicanen en werd in 1949 priester gewijd. Hij was één jaar surveillant op het Dominicuscollege, tien jaar assistent in de parochie aan het Galgenveld in Nijmegen met haar noodwoningen en de waskeuken van het Albertinum als noodkapel. Via een jaar parochie Huissen werd Harrie in 1962 voor vijf jaar pastor in de Dominicus Utrecht en daarna twaalf jaar in de Dominicus Nijmegen.

Ommezwaai

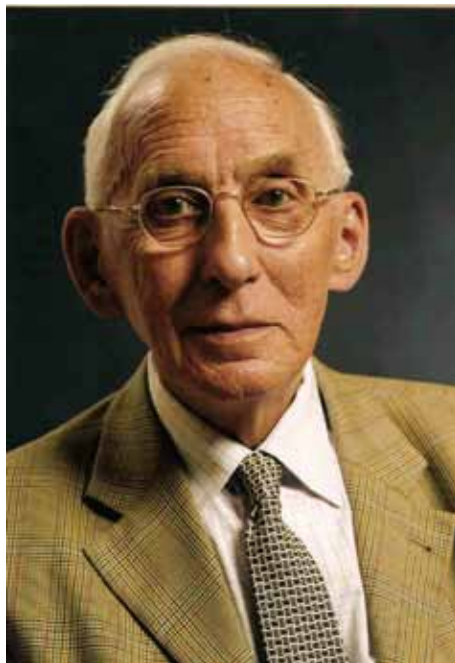
Harrie Salemans was pastoor tijdens Vaticanum II en het landelijk Pastoraal Concilie Noordwijkerhout. Een tijd vol beloften. Met alle beweging in kerk en samenleving bewoog ook Harrie Salemans mee. Hij vertelde zelf hoe hij in die tijd een grote ommezwaai maakte. Een jongen en een meisje, koorleden, waren gaan samenwonen. 'Mag ik hen wel de communie geven?' vroeg Harrie zich af. Hij deed het, maar met grote gewetensproblemen. Bij de twee op bezoek zag hij hoe armoedig zij het hadden. De jongen vertelde dat onder hen een vrouw in een rolstoel woonde, die op zaterdag graag zelf in de stad boodschappen deed. 'Dus', zei hij, 'ga ik de ene zaterdag met haar de stad in en mijn vriendin de andere week.' 'Vanaf dat moment', zegt Harrie, 'begreep ik dat het in het geloof niet gaat om kerkelijke regels maar om medemenselijkheid.'

Dé weg gewezen

Naast vele andere activiteiten nam Harrie het initiatief om de brochure over *Kerk & Ambt* te schrijven. Hij heeft dit samen met drie medebroeders gedaan. Voorheen zag hij roeping als een zaak tussen God boven en de mens beneden. Nu was hij ervan overtuigd dat roeping voortkomt uit de gemeenschap die een voorganger, gangmaker nodig heeft en daartoe uit haar midden iemand roept. Harrie Salemans is vrijdag 12 februari plotseling overleden in Catharinahof Nijmegen. Met *Kerk & Ambt* heeft mede hij de enig mogelijk weg naar de toekomst gewezen.

Zijn eigen woorden

'Van katholiek ben ik christen geworden en van christen probeer ik nu mens te



Harrie Salemans

worden. Mens in de betekenis van 'medemens'. Ik ben altijd met toewijding voor anderen opgekomen maar misschien was het emotioneel wat arm. Ik heb me niet diep laten raken. Daar probeer ik alsnog wat aan te veranderen. In dat hele proces is God dichterbij dan vroeger. Hij is van de hemel verhuisd naar de aarde ... Als ik 's morgens wakker word, hoor ik God bij wijze van spreken zeggen 'Ik ben er'. Hij is de aanwezige in mijn leven. Meer dan ooit ...

Ik ben mijn hele leven op zoek geweest naar de balans tussen nuttig en gelukkig zijn. Het nut kreeg vaak zo'n accent dat het geluk eraan ondergeschikt was. Toch heb ik ook gelukkige momenten gekend. Als mijn woorden verstaan werden, als ik aandachtig gehoor had, respons kreeg, als mijn opstelling in preken begrepen werd. De laatste jaren leid ik met veel plezier leerhuizen over teksten van de Vlaamse jezuïet Roger Lenaers die een aantal geloofswaarheden eigentijds en bevrijdend heeft 'hertaald'. Tijdens die leerhuizen spreek ik soms met gesloten ogen want de eerste die woord voor woord naar me luistert ben ik zelf.'

(Uit interview van Colet van der Ven met Harrie Salemans in 2007)

libera me

pasen 2010

bevrijd me
van de keten aan mijn voet
die me belet
om een stap te zetten
in jouw richting

bevrijd me
van de boei aan mijn hand
die me belet
een vinger naar je uit te steken

bevrijd me
van het waas voor mijn ogen
dat me belet
het goede te zien

bevrijd me
van het filter in mijn oren
dat me belet
de waarheid te horen

bevrijd me
van de band om mijn keel
die me belet
mijn stem tegen onrecht
te verheffen

bevrijd me
van de grip op mijn neus
die me belet
de geur van bloei en groei
op te snuiven

bevrijd me
van de duig om mijn hart
die me belet
liefde te geven
en te ontvangen

bevrijd me,
- libera me
door eeuwen heen -
en ik omarm het leven,
laat me
door het leven omarmen,
opnieuw en opnieuw

Ad Wagemakers

Kruisweg in de 21e eeuw

Ad Wagemakers

In Klooster Wittem wordt gedurende de Veertigdagentijd de *Kruisweg* van Pierre Servat geëxposeerd. Door zijn artistieke interpretatie wordt het thema van de kruisweg geactualiseerd en de betekenis ervan verdiept. Een gesprek met de kunstenaar.

Pierre Servat werd geboren in Vught. Zijn niet alledaagse kijk op de wereld, gekoppeld aan zijn maatschappelijke beweging en het vermogen om dit in beelden uit te drukken, dreeven en drijven hem tot het maken van werk over tal van thema's en in diverse technieken: landschappen, portretten, surrealistische verbeeldingen in beeldhouwwerk, goudsmeedwerk en olieverf op doek. Vrijwel elk werk kent religieuze inspiratie, de bron waaruit hij bij voorkeur put; oude symboliek die hij eigentijds vorm geeft. In Vught woonde hij in de Servatiusstraat. Op zoek naar een artiestennaam kortte hij deze naam af tot Servat, dienaar in de kunst. Hij wil dienstbaar zijn aan de toeschouwer door zijn onderwerpen op een heel eigen wijze te belichten: 'bekijk het eens vanuit dit standpunt'.

Kruisweg

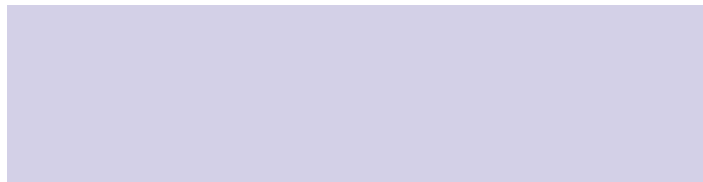
Al lange tijd koesterde Pierre Servat de wens om een kruisweg te schilderen. In zijn beleving is de kruisweg een lijdensweg vol pijn en verdriet in ons eigen leven en in dat van mensen om ons heen, waar ook ter wereld. In zijn *Kruisweg* laat Servat zien dat het lijden van Jezus ook in onze tijd bestaat, - daar waar mensen slachtoffer zijn van oorlogsgeweld, honger en natuurrampen, van onrecht en uitsluiting. Hij roept zijn gehoor op in beweging te komen, niet lijdzaam toe te zien: de mensen langs de route waar Jezus loopt, helpen hem het kruis te dragen in plaats van te verstarren in machteloos verdriet.

Afzien

Kunstenaar zijn is lang niet altijd idyllisch in een rustig gelegen atelier kunst vervaardigen. Het is zwoegen om dat wat van binnen borrelt op de juiste manier twee- of driedimensionaal weer te geven. Zo was het maken van de kruisweg voor Pierre een levensdroom



Eerste statie



Zesde statie

maar vanwege de omvang van het werk, de tijdsinvestering, de vereiste fysieke en mentale inspanning was hij er pas in 2003 klaar voor om eraan te beginnen. Veertien maanden kostte het hem. Het was afzien. Een opgave om het ingezette proces vol te houden en de accu steeds opnieuw op te laden. 'Elke dag kroop ik in het verhaal, was ik bewogen met het lijden van Jezus en dat van mensen in onze tijd. Die betrokkenheid is voorwaarde om deze klus te kunnen klaren.' Met het resultaat is Pierre heel tevreden. Veertien staties van 100 x 100 cm., olieverf op linnen. Hij is er trots op dat zijn kruisweg tot nu toe elk jaar op een expositie te zien is.

Veel mensen reageren in zijn gastenboek op de kruisweg: ze zijn geraakt door de nieuwe kijk op het oude verhaal. Mensen kijken met andere ogen, zien meer dan voorheen. Ze raken geïnspireerd door de vertaling van het verhaal naar onze tijd.

Religieus

Religieuze motieven vormen de rode draad in het werk van Pierre Servat. Van huis uit en op school bij de Broeders van Dongen nam het geloof een centrale plaats in. Hij is blij dat hij het geloof heeft mogen behouden ondanks de crisis waarin de katholieke kerk vrijwel continu verkeert. In 1988 schilderde hij *Wereldkerk in brand*, een schilderij dat ook vandaag de dag nog actueel is. Hij ziet nog lichtpuntjes, ervaart met regelmaat dat er plaatsen in de kerk zijn die niet zijn dichtgeregeld, waar mensen welkom zijn en uitgenodigd worden om samen te vieren!

Klooster Wittem

De expositie in Klooster Wittem met ook ander werk van Pierre Servat is tot en met 4 april elke zondag van 12.00 tot 16.30 uur te bezichtigen. Groepen van minimaal 12 personen kunnen op afspraak met mevrouw Mertens (043) 45 01 74 ook op doordeweekse dagen terecht.

Het abrahamitische trio

Ben van den Boom

Oecumene in Eindhoven

Het kan een historische avond geweest zijn, afgelopen zaterdag 16 februari in de Eindhovense Studentenkerk aan de Kanaalstraat. Daar werd de eerste oecumenische viering gehouden en de kerk bleek te klein om alle nieuwsgierigen een zitplaats te bieden. Harry Kamp uit Eindhoven sprak na afloop van 'een ontroerende dienst'. 'Hier word je niet in een vakje gestopt en er is meer diepgang dan in andere kerken', vertelt Kamp, die zelf is opgegroeid in een doopsgezinde gemeente in Groningen. 'Ik zie dat de gemeenschap hier gediend wordt vanuit de bijbelse overtuiging.' Dat is inderdaad wat de Stichting Oecumenische Vieringen Eindhoven (SOVE) voor ogen heeft: elke eerste zaterdag van de maand een viering waarin het Oude en het Nieuwe Testament centraal staan. Voorzitter Michel Besnard is blij dat het na een jaar van voorbereiding zover is gekomen. 'Wij willen niet in de weg gaan zitten van traditionele vieringen, maar wel ruimte geven aan mensen die meer willen.' SOVE is geïnspireerd door het Amsterdamse Leerhuis van de priester, dichter en theoloog Huub Oosterhuis. Hij was dan ook gevraagd als voorganger in de viering. Ook de meeste teksten van de gezongen liederen waren van zijn hand. Ging het daar vooral om blijheid, geborgenheid en hoop, in zijn overweging riep de Amsterdammer op tot opstand tegen onderdrukking en onrecht, tegen een wereld waarin mensen vernederd worden, ontroofd aan zichzelf, misbruikt, klein gehouden, kansloos gemaakt. Hij gaat dan ook verder dan SOVE. 'In de taal van de katholieke geloofsleer (...) wordt in naam van God een beroep gedaan op nederigheid, lotsaanvaarding, gehoorzaamheid aan kerkelijke en wereldse overheden. Wie probeert het woord God te verbinden met opstand en bevrijding (...) maakt zich los uit het heersende rooms-katholicisme.' Dit zal Christiane Drubbel wat ver gaan. Ze voelt zich verbonden met de parochie St. Petrus Banden in Son. 'Ik wil de gemeenschap daar niet loslaten. Maar met de boodschap van Oosterhuis kan ik naar huis, nu ik weet wat ik zelf kan doen. Dat is belangrijk, want ik voel me betrokken bij mijn omgeving.' Sommige bezoekers spraken na de viering de hoop uit dat het bisdom de deuren van de grotere Catharinakerk openstelt voor SOVE. 'De gemeente Eindhoven is toch eigenaar van die kerk? Kan die dan geen invloed uitoefenen?' vroeg één van hen zich af. (Geert van Elten in *Eindhovens Dagblad* dinsdag 9/2/2010)

Verouderde offertheologie, verzoening, zondestraf, offers, gerechtigheid etc. moeten plaatsmaken voor bijbelse begrippen als bevrijding, liefde, compassie ofwel mededogen, barmhartig denken, vertrouwen. Deze woorden kom je tegen in het *Handvest van Compassie*, dat is opgericht door Abraham Soetendorp jood, Karen Armstrong christen en Tariq Ramadan moslim.

Je zou jodendom, christendom en islam het *Abrahamitische Trio* kunnen noemen, want ze hebben alle drie hun oorsprong vanuit Abraham. Samen hebben ze ongeveer driemiljard leden.

Compassie

In het handvest staat dat compassie of mededogen in onze wereld een duidelijke, lichtende en dynamische kracht moet worden. In het boeddhisme, vertegenwoordigd door de Dalai Lama, neemt compassie een zeer ruime plaats in. In het christendom vertelt de bijbel prachtige verhalen over compassie zoals de Barmhartige Samaritaan en de Verloren Zoon, indrukwekkend geschilderd door Rembrandt. Toch is in de loop der eeuwen in het christendom de compassie vaak verdwenen of ondergesneeuwd door een lawine aan regelgevingen en strakke dogma's. Jaren geleden heb ik in Congo een jong stamhoofd ontmoet die christen was geworden. Gabriel Mananasi moest volgens de regels van zijn stam de vrouw van zijn overleden broer overnemen. Hij werd polygaam en de kerk moest hem dus straffen. De pastoor was bevriend met het koloniale bestuur en liet Gabriel

voor vijf jaar, onbereikbaar ver voor zijn familie, verbannen.

Egoïsme overstijgen

Het christendom is een harde religie geworden. Compassie werd beschouwd als een karakterloze en halfzachte emotie. Henriette Roland Holst schreef ooit: 'De zachte krachten zullen overwinnen'. Paus Johannes Paulus II gaf aan de wereld een prachtig voorbeeld van compassie door de man, die een aanslag op hem pleegde, vergeving te schenken. In tegenstelling daarmee is het onbegrijpelijk, dat hij gedurende zijn lange pontificaat niet éénmaal een handreiking heeft gedaan naar de ongeveer 100.000 priesters die door een huwelijk uit het ambt werden gezet. Hij heeft hen doodgezwegen zoals ook zijn opvolger doet, terwijl tallozen onder hen kerkelijk en sociaal maatschappelijk prachtig werk hebben geleverd. Goddank heeft de Bredase bisschop Ernst dit voorbeeld niet gevolgd. Hij nodigde een aantal gehuwde priesters uit om in zijn bisdom te komen werken. Het *Manifest voor Compassie* zegt: indien compassie geworteld is in vastbeslotenheid om uit te stijgen boven egoïsme kan zij politieke, dogmatische en religieuze grenzen slechten.

Compassie onmisbaar

Het *Parlement van Religies* dat kortgeleden in Melbourne haar vijfjaarlijkse conferentie hield, had als hoofdthema 'Leren denken beyond religion, boven de religies uit'. Desmond Tutu, aartsbisschop in Zuid-Afrika, zegt ons dat compassie, verlossing en verzoening niet alleen woorden zijn voor ons privé-geloof. Zij moeten ook een oproep zijn tot creatieve, praktische en duurzame maatregelen om de politieke, morele, religieuze, sociale en culturele problemen van onze tijd op te lossen. De hindoe Mahatma Gandhi heeft eens gezegd, dat Jezus Christus een man was vol compassie en je om hem na te volgen geen christen hoeft te zijn. Compassie stelt in staat om in een multiculturele samenleving naast elkaar te staan. Ze is onmisbaar voor onze samenleving als geheel die - volgens de schrijver Kader Abdolah - over honderd jaar joods, christelijk, islamitisch zal zijn. Compassie, mededogen is een sleutelwoord in openbare en particuliere gesprekken waardoor het duidelijk wordt dat elke ideologie of uitspraak, die rassenhaat of minachting - religieus of seculier - ventileert, tot de grootste missers van onze tijd gerekend moet worden.



Hein Stufkens

Mededogen als menselijke bestemming
Uitgeverij Ten Have, 204 pag. april 2009
€ 14,90, ISBN 978 90 2595 947 0

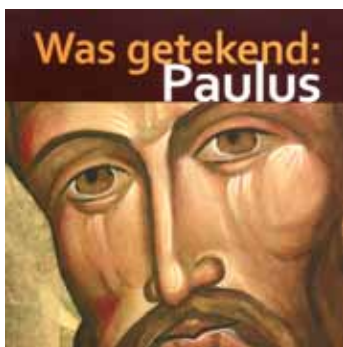
Paulus' bekering gevierd

Josée van Blanckenburgh-Wijnen

Het Paulusjaar mag dan afgesloten zijn, van Paulus krijg je niet zomaar genoeg. Naarmate beter verstaan wordt hij steeds dierbaarder, feministische criticasters en door wetten geketende geloofsgenoten ten spijt.

Ik voelde mij in het goede gezelschap van de koor- en teXtgroep *Katharsis*, die te gast was bij de zusters Clarissen van De Bron in Nijmegen. Omgekeerd waren de zusters en genodigden te gast bij *Katharsis*, die met een eigenzinnige kijk op Paulus de zaterdagavondviering van 25 januari verzorgde. Rond het thema *Eigenzinnige kijk op Paulus* waren liederen, gebeden, lezingen en symbolen door koor en teXtgroep gekozen en overwogen. Met het openingslied *Geroepen om vrij te zijn ben jij* werd in dubbele zin de toon gezet. Het was een muzikale vondst van de dirigent om deze woorden afwisselend door koor en gemeenschap vele malen als canon te laten zingen om in een climax te eindigen.

Daarmee viel aan Paulus' boodschap niet meer te twijfelen. Hij immers gaf na een langdurig proces van loutering - katharsis - gehoor aan de roepstem van de Levende. Eenmaal bevrijd van de verstikkende joodse wetten geeft Paulus aan zijn leven een radicale wending. Van de brute christenvervolger Saulus wordt hij apostel Paulus, die op zijn reizen door Klein-Azië Jezusbewegingen op de been brengt en christengemeenschappen sticht. (Handelingen 26, 9-16)



Respectvol en vrij

Jonge gemeenschappen bestaan echter niet per definitie uit gelijkgestemde leden. Zij krijgen te maken met zowel behoudende nieuwkomers als met leden, die niet belast zijn met oude gebruiken en gewoontes. Dit ondervond ook Paulus. Zijn bemiddeling werd ingeroepen door een groep Galaten - rond het huidige Ankara, Turkije - die in conflict was geraakt over de besnijdenis volgens de Mozaïsche wet. De behoudendgezinde christenen uit de joden meenden, dat mannen - vrouwen telden in die tijd niet mee - moesten worden besneden vóór zij konden toetreden tot de christengemeente. Daartegenover stonden de zogenoemde christenen uit

de heidenen, die niet belast waren met de wet van Mozes. Naar hun opvatting konden de leden tot de gemeente toetreden zonder de verplichting vooraf besneden te worden. In zijn brief stelt Paulus aan deze jonge gemeente als compromis, om elkaar te respecteren in ieders eigen overtuiging; de vrijheid van de één mag niet ten koste gaan van de vrijheid van de ander: 'geroepen om vrij te zijn ben jij'. (Galaten 5: 1-8 en 13-14) De overweging sloot naadloos aan bij deze tweede lezing waar het gaat over ieders vrijheid, maar met respect voor die van de ander. Mijn vrijheid wordt begrensd daar waar de vrijheid van de ander in het geding komt.

Baksteen

De lezingen van Paulus werden omlijst door met verve en doorleefd gezongen liederen van met name Huub Oosterhuis die als nieuw klonken en werden verstaan. Tussen lezingen, liederen en gebeden was er ruimte voor meditatieve stilte. Een baksteen, die ieder vanonder zijn zitplaats in handen kon nemen, fungeerde als symbool van alle last die een mens met zich mee kan dragen, maar zich er ook van kan bevrijden door er een totaal andere bestemming aan te geven. Zo bouwden wij met elkaar voor het altaar als het ware huisjes-van-geborgenheid... Na slotwoord en zegen zongen koor, zusters en bezoekers zich (total)los dankzij de uitnodigende open armen van de dirigent-met-een-perfecte-slagtechniek. Met het daaropvolgende spontane applaus als welluidend slotakkoord, nam ik Paulus en 'katharsis' mee naar huis.

Katharsis - Koor Generatie X

Het kan bijna geen toeval zijn, dat dit koor voor de naam *loutering* heeft gekozen. Het bestaat uit twintig jonge mensen van de zogenoemde generatie X. Voor mij klinkt het als een geuzennaam waarop zij trots mogen zijn. Ook zij zijn waarschijnlijk gelouterd door de ervaring van een tijdsgewricht, waarin voor veel leeftijdsgenoten - maatschappelijk gezien - geen plaats bleek te zijn. De generatie vóór hen - de babyboomers - bestond nog uit geslaagde burgers met banen. Zij beschouwden de X-generatie als nietsnutters. Ze vergaten daarbij dat zij voor hen geen of onvoldoende werkplekken hadden georganiseerd. Tegen die maatschappelijke verwaarlozing kwam 'katharsis' - jonge mensen geboren tussen 1955 en 1975 - waarschijnlijk in verzet en kozen voor een tegengestelde weg. Zij vonden die



Paulus had gewaarschuwd: 'Ik voorzie grote moeilijkheden als we nu uitvaren. Lading, schip en onze levens lopen gevaar.' (Handelingen 27,10)

binnen een kerkelijk verband en zochten naar een eigen manier om geloof en spiritualiteit te beleven. Daarbij speelde liturgische muziek een belangrijke rol en die rol is gebleven.

Elimgemeenschap

Om zich als (liturgisch) koor te kunnen ontwikkelen en bekwamen bood de Elimgemeenschap van de fraters van Tilburg deze jongelui onderdak en een professionele opnamestudio als huis-van-de-muziek. Hier vond in het jaar 2000 de oprichting van Katharsis plaats, bestaande uit een koor en teXtgroep. Deze teXtgroep fungeert binnen het koor als de inhoudelijke motor. Ze draagt zorg voor eigentijdse liturgie en vernieuwing van repertoire. Na bijna tien jaar (om)vorming mag 'katharsis' o.l.v. dirigent (en zo nu-en-dan componist) Martin Hoondert bogen op onderscheidend niveau van liturgische muziek. Ik hoop dat de stemmen van Katharsis blijven klinken. Ook bij snijdende kerkelijke tegenwind en gesteund door Paulus' motto 'Geroepen om vrij te zijn ben jij'.

Meer informatie over katharsis dat zich graag laat uitnodigen: www.elimgroep.nl/katharsis

© Illustraties: Geert Hüsstege

Liturgie ter plaatse

Zoals reeds tweemaal in De Roerom aangekondigd wordt 17 april aanstaande van 10.00 u. tot 16.00 u. een inspiratie-, leer- en werkdag gehouden in de Grote Kerk, Kerkstraat 20 's-Hertogenbosch. Aanmelden via info@bureaumamre.nl; kosten € 20,00 over te maken op ING 300 74 52 t.n.v. Abdij van Berne inz. Liturgisch Apostolaat, Heeswijk m.v.v. 'Liturgiedag'.

Week Nederlandse Missionaris

De voorbereidingen voor de jaarlijkse campagne van de Week Nederlandse Missionaris zijn in volle gang. Via een serie nieuwsbrieven houden wij u graag op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. De campagne begint met de Inspiratiedag, vrijdag 16 april, in Utrecht. De Week van de Nederlandse Missionaris loopt van Hemelvaart tot en met Pinksteren, 13 tot en met 24 mei en heeft als thema *Afrika opent je hart*. Vele kerken zullen in die week collecteren voor de WNM. Uitsluiting is de voornaamste oorzaak van armoede en conflict in Afrika. Missionarissen en missionaire werkers stellen zich in hun werk toegankelijk, open en oprecht op. Zij leven tussen de mensen, zijn geworteld in de samenleving en voelen zich verbonden met de gemeenschap. *Zij hebben hun hart geopend voor Afrika*. De Week Nederlandse Missionaris publiceert ook in 2010 een boekje in de reeks *Mensen met een Missie*. U leest in deze nieuwe uitgave de verhalen van missionarissen en missionaire werkers in Congo, Kenia en Uganda. Vanaf 16 april kunt u dit boekje bestellen via de website www.weeknederlandsemissionaris.nl.

Week Nederlandse Missionaris Postbus 16442, 2500 BK Den Haag; e-mail: contact@weeknederlandsemissionaris.nl

Wandelen op Palmzondag

Palmzondag 28 maart organiseert de Stichting *Pelgrimswegen & Voetpaden* in samenwerking met *Centrum de Kapel* een voettocht van Thorn naar het Kruiswegpark van *Kapel in 't Zand* te Roermond. Om 09.45 uur wordt de pelgrimage geopend in de Abdijkerk van Thorn. Na 24 km wordt de tocht rond 16.30 u. besloten in het Kruiswegpark Parklaan, Roermond. Deelname gratis. Palmzondag kan tussen 9 en 14 uur ook gestart worden voor de Lentewandeling langs kloosters en kerken, georganiseerd vanuit Zenderen.

Informatie: www.kloosterpadzenderen.nl

Museum voor Religieuze Kunst

Voor Marc Mulders en Reinoud van Vught zijn lijden en opstanding, dood en verrijzenis blijvende thema's die telkens in hun werk terugkeren. Voor de expositie *Passie. Reinoud van Vught-Marc*



Reinoud van Vught en Marc Mulders

Mulders van 20 maart t/m 6 juni combineren beide kunstenaars eigen werk met oud werk uit de collectie, in het bijzonder met laatmiddeleeuwse devotiebeelden. Zij zoeken weer de confrontatie met middeleeuwse devotiestukken, barokke kruisbeelden, het werk van de Vlaamse expressionist Albert Servaes en het universum van Anton Heyboer. Openingstijden: dinsdag t.m. vrijdag 10.00 - 17.00 uur; zaterdag, zondag en feestdagen 13.00-17.00 uur. Ook in het Museum voor Religieuze Kunst *Judas Iscariot*, een videowerk van Pavèl Houten (Bergen op Zoom, 1984) van 20 maart t/m 23 mei 2010.

Museum voor Religieuze Kunst Vorstenburg 1, 5401 AZ Uden; (0413) 263431; info@museum-voorreligieuzekunst.nl; website: museumvoorreligieuzekunst.nl

Betaalbare vakantie

De nieuwe *Gids Betaalbare Vakanties 2010* is verschenen. De werkgroep *Arme Kant van Nederland/EVA* stelt deze veel gevraagde gids al een aantal jaren samen. In deze publicatie wordt een breed scala aan relatief goedkope vakantiemogelijkheden op een rij gezet, met korte

beschrijvingen, prijzen en adresgegevens. De initiatieven die in de gids vermeld worden zijn onderverdeeld in de volgende categorieën: vakanties met en zonder kinderen - kinderkampen en jongerenvakanties - vakantie met voorzieningen voor gehandicapten - woningruil/oppas - vormingsactiviteiten - fondsen. De gids is te bestellen bij de werkgroep: Lujbenstraat 17, 5211 BR 's-Hertogenbosch, (073) 612 19 39, info@armekant-eva.nl; nl. Mariet Crijns; info@armekant-eva.nl; website www.armekant-eva.nl

Paaswake 2010

Paasnacht 2010, een nacht met multimedia, inspiratie, muziek, creativiteit en vuur waarin we op zoek gaan naar een eigen weg in ons bestaan. Zondag 4 april zal er een paasnachtviering zijn waarna we om 01:30 de nacht in zullen gaan. Iedereen is van harte welkom om deze wake met ons mee te beleven. Aansluitend wordt er om 06:30 op het Domplein een Paasjubel gehouden. De nacht zal worden afgesloten met een overheerlijk paasontbijt in de Janskerk. Viering 00.00 uur Janskerk, Janskerkhof, Utrecht; wake 1.30-6.30 uur Janskerk. Paasjubel: 16.30 uur, Domplein, Utrecht waarna Paasontbijt in de Janskerk

Informatie: www.eug.studver.uu.nl

Hildegard van Bingen

Te midden van berichten over opwarming van de aarde, klimaatverandering en debatten over duurzaamheid een dag verblijven in de wereld van Hildegard van Bingen (1098-1178). Een meditatieve middag waarin kennis wordt gemaakt met Hildegard van Bingen via korte inleidingen, filmfragmenten, mandala's, teksten en muziek van haar. Maria Wieggers, die Oude Muziek studeerde, zal liederen van Hildegard zingen. De gehele leiding is in handen van Elly Verrijt, oprichtster van De Gaarde. Zaterdagmiddag 10 april 2010 van 13.30 tot 16.30 u. in *De Voorhof*, Kerkstraat 64, 5061 EK Oisterwijk (600 m. van het NS Station); € 22,50. Inschrijven m.v.v. naam, postcode, adres, e-mailadres en telefoon bij voorkeur vóór 1 april per e-mail postmaster@degaarde.org. Het verschuldigde bedrag vóór 3 april overmaken naar Stichting De Gaarde, rek.nr. ING 9695617 o.v.v. 'HvBingen'. Pas na ontvangst hiervan is uw aanmelding definitief.

Het platteland

De Waarden van het land is een mooi boek met doorleefde verhalen over het platteland, verteld door boeren, boerinnen en mensen die op het platteland rondzweven of op boerderijen verbleven als ze vakantie hadden. Prachtige verhalen en getuigenissen, die de moeite van het lezen en overdenken waard zijn. Realistisch neergezet, maar ook verdiept met gedachten over zin en betekenis van het leven. Soms ook spiritueel en religieus. Boeren en boerinnen verdienen respect. Het zijn moderne mensen die in een harde economie hun bestaan iedere dag weer overeind moeten houden. Het zijn sterke mensen, die de goede aarde dankbaar zijn maar daarvoor hard moeten werken en meestal lange dagen maken. Ze houden van hun werk en hun vak, genieten van dieren, koeien, varkens en kippen, van de tomaten en gladiolen in de grote kassen. Ze leven allen wat dicht bij de grond dan mogelijk anderen. Ze lopen door de seizoenen en vertellen hun ervaringen en belevenissen, die in ieder kwart jaar weer anders zijn. Nooit is iets hetzelfde, altijd weer anders, jaar op jaar. Ontroerend zijn ook de verhalen die vertellen over de dood die toeslaat in een nog jong gezin, in een stal met beesten, in een kas met planten. En dan weer opstaan met alle geloof en kracht die in je is en verder gaan. Het hoort ook bij het voorjaar, dat we tegemoet gaan. Alles in de natuur staat op en schiet in kleur. Het hoort ook bij Pasen, feest van opstaan en verdergaan en niet bij de pakken blijven neerzitten, niet je verliezen in teleurstelling en frustratie, het verlies en de dood. 'Laat ons leven, almaar, ook als we er niet meer zijn....' (Marjoleine de Vos in *NRC april 2007*) Onze boeren en tuinders zitten niet vast op hun bedrijf. Ze gaan ook op vakantie, trekken de wereld in om te zien hoe het elders is of ontvangen mensen uit Afrikaanse, Aziatische en andere (ontwikkelings)landen. Al deze mensen vertellen indrukwekkend over de waarden van het land in al zijn aspecten, over hun leven daarin met hun gezinnen en familie. Zeer de moeite waard om te lezen en te overdenken.

Mebius Brandsma

Ton Duffhues e.a. *Waarden van het land*
Ten Have 2009; ISBN 978 90 2596 035 3
€ 24,90

Justitiepastoraat

Een vuistdik nieuw oecumenisch handboek voor het justitiepastoraat. Natuurlijk in de eerste plaats gericht op pastores en vrijwilligers die in gevangnissen werken. Sommige delen zijn ook niet echt interes-

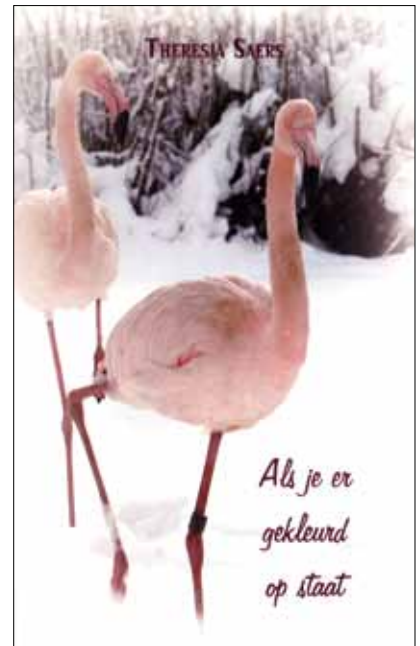
sant voor buitenstaanders, maar andere wel degelijk. Plaatsbepaling van het christelijk justitiepastoraat in het kader van het gevangeniswezen, beschrijving van structuren en van concrete werkwijzen, zijn specifiek gericht op mensen die in dat kader werken. De visie op het justitiepastoraat als 'herstelgericht pastoraat', een uitvoerig hoofdstuk over barmhartigheid in deze tijd van verharding en in het laatste deel een stevige filosofische onderbouwing van het confessionele pastoraat in deze publieke omgeving, zijn boeiende lectuur voor ieder die een verantwoorde visie wil ontwikkelen op pastoraat in de huidige pluriforme samenleving. Interessant is vooral de manier waarop het pleidooi voor ruimte voor een christelijk pastoraat gecombineerd wordt met respect voor het publieke karakter van gevangnissen en voor andere levensbeschouwingen. Het hoofdstuk van Paul Post over het hanteren van rituelen heeft mij in dat verband geboeid en is ook van toepassing buiten het justitiepastoraat. In sommige hoofdstukken stoot je op het gegeven dat dit een min of meer officiële uitgave is van het katholiek en protestants justitiepastoraat en dat dus gedacht wordt binnen de gegeven kerkelijke structuren en regels. Dat zal in de praktijk wel eens anders zijn. Als geheel een uitermate degelijk boek, een echt studieboek.

Jef De Schepper

Fred van Iersel, R. Bijkerk en J. Eerbeek (red.)
Handboek Justitiepastoraat. Context, theologie en praktijk van het protestants en rooms-katholiek justitiepastoraat
Damon 2009; ISBN 978 90 5573 958 5
594 blz., € 34,90

Theresia Saers

Zuster Theresia Saers werkte jarenlang als vrijwilliger in de wijk Pendrecht van Rotterdam, nu bestempeld als Vogelaarwijk. Ze had de gewoonte om ontmoetingen met mensen overdag 's avonds met enkele woorden vast te leggen. Nu heeft ze een alleszins lezenswaardig boek uitgegeven dat *Als je er gekleurd op staat* heet. Zeventig goedgeschreven en echt gemakkelijk te lezen verhalen over mensen die het waard zijn even bij hen stil te staan. 'Je moet deze verhalen niet lezen zoals een mens *Story* leest', adviseert de schrijfster. In het voorwoord noemt zij haar boek 'een fotoalbum in woorden ... Sommige mensen op de kiekjes kwamen van buiten ons land; andere kun je gevoelig eigenheimers noemen.' De verhalen ademen een sfeer van medemenselijkheid, belangstelling en zorg voor de ander en bij of ondanks alles plezier in het leven. Zoals zo vaak uit de mond van religieuzen of in verhalen van



en over hen valt mij ook hier weer op hoe oprecht en open medemensen benaderd en geaccepteerd worden: zonder oordeel, vooroordeel of zedenpreek van kerkelijke zijde. Dit is de sfeer van de waarachtige kerk in het veld. Zeer aanbevolen dus mede vanwege de ironie, de zelfspot en her en der de guitige formuleringen die ook de zware 'dingen des levens' lichtvoetig maken.

Peer Verhoeven

Theresia Saers *Als je er gekleurd op staat*
Uitgeverij Boekscout.nl
Soest 2010; ISBN 978 94 6089 296 7

Orde in je leven

Brigitte van Tuijl helpt mensen met orde scheppen in hun leven en ontdekken wat ze écht willen. De methode die ze als persoonlijke coach gebruikt heeft ze nu neergelegd in een boekje. Zeer helder en beknopt geeft ze haar visie en vooral oefeningen om zelf aan de slag te gaan. Een moderne vorm van pastoraat met een gewetensonderzoek dat verfrissend kan werken. Evangelische idealen komen hierin niet aan bod, maar wel de basis om deze op een gezonde manier te realiseren in je eigen leven en in dienstbaarheid aan anderen. Te midden van het grote aantal boeken dat op Amerikaanse wijze dé verlossing voorspelt is dit een opvallend nuchter en toch zeer motiverend boekje. Een aanrader voor wie grote schoonmaak wil houden in zichzelf.

Jef De Schepper

Brigitte van Tuijl, *Ontdek wat je écht wilt. En maak daar (je) werk van.*
Uitgeverij De Zaak, Groningen 2009
ISBN 978 90 7777 036 8, 85 blz. € 15,96

Komen kinderen ook aan bod?

Nel Beex

Op deze vraag kunnen we 'ja' antwoorden. Een enkele keer worden kinderen zelfs rechtstreeks aangesproken. Zoals in Parochieblad, Parochie Groesbeek. 'We zijn begonnen op school kinderen uit te nodigen misdienaar te worden.' Dan wordt de ouders gevraagd 'Als uw kind belangstelling heeft, stuur dan een e-mail of telefoontje met naam, adres, telefoon en leeftijd van uw kind naar de parochie.' Hoe groot zal belangstelling van het jonge grut zijn of is de invloed van vader en/of moeder wel zo belangrijk? Succes!

Met Pasen worden de kansen kinderen uit te nodigen iets groter. Kerkbode, Kerkelijk informatieblad Edith Stein Vught verhaalt. 'Woensdag, 24 maart is er voor alle kinderen uit de parochie in de H. Hartkerk een inloopmiddag van 13.30-16.00 u. om palmpaasstocken te maken. Kinderen nemen zelf een aantal materialen mee. Op Palmzondag mogen de kinderen met hun zelfgemaakte palmpaaskruisen meelopen in de processie.' Ze worden ook uitgenodigd op het paasfeest. 'Tijdens de Eucharistieviering is er een speciale kinderwoordendienst in de H. Hartkerk waar alle kinderen hun eigen paaskaarsje mogen versieren.' Ik hoop dat de kerk groot genoeg is!

Mooi Meegenomen, Parochie Heikant-Quirijnstok schrijft. 'Iedere 2^e en 4^e zondag van de maand een viering voor Groot en Klein. In het Ronde Tafelhuis, Haendellaan 40.' En dat is nog niet alles. Ze laat ons ook weten. 'De werkgroep Groot en Klein werkt dit jaar aan de Wereldstad van Vrede. Daarom sturen wij iedere dienst een Vredeskaart aan een speciale parochie of persoon in de wereld. Om zo te kunnen delen van die NIEUWE stad van VREDE. Uw naam mag niet ontbreken op deze kaart. Daarom bent u van harte welkom in een dienst van Groot en Klein.' Een mooie kans; om met beide handen aan te grijpen.

In Kerkvalk, Maandblad Pastorale Eenheid Valkenswaard krijgen kinderen een uitnodiging mee te doen in Den Bosch aan een kinderfeest voor alle kinderen van 4 t/m 12 jaar. 'Niet alleen kinderen die zich dit jaar voorbereiden op hun Eerste Heilige Communie zijn welkom, ook de jongere of oudere broertjes of zusjes. Het doel is om kinderen op een aantrekkelijke manier in contact te laten komen met ons geloof. Zo wordt tijdens de interactieve theatervoorstelling Supergraan het evangelie over het zaad en de zaaiër uitgelegd. Tijdens dit theater mogen de kinderen ook echt mee-acteren....'

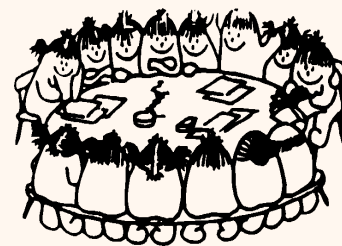
Hier en daar zijn er gezinsvieringen. Wanneer De Roerom van maart uitkomt

heeft deze gezinsviering al plaats gevonden, maar toch is het goed te lezen, dat kinderen over grenzen heen leren kijken, ook op school. In De Vlaspit, H. Hartkerk Oss. 'Zondag, 27 februari om 18.30 u. is er weer een gezinsviering. Het is dan de 2^e zondag van de veertigdagentijd, de voorbereidingstijd op het paasfeest. De viering heeft als thema 'De wereld groeit als we delen' en sluit aan bij het schoolproject 'Toekomst voor Malawi' en bij het landelijke vastenaktieproject voor steun aan de boeren in Malawi in hun strijd tegen de gevolgen van de klimaatverandering.' Een heel goed initiatief van school en kerk.

Nog zo'n goed initiatief in Parochieblad, R.K. Parochie Sint Norbertus, onlangs ontstaan door het samengaan van Berlicum en Middelrode. Een aantrekkelijk blad, dat recht doet aan beide parochies. 'Op Palmzondag, de zondag voor Pasen wordt een Palmzondagontbijt georganiseerd voor alle basisschoolkinderen van Berlicum/Middelrode. De activiteit bestaat uit een gezamenlijk ontbijt, een mooi bijbelverhaal en daarna een paar leuke paasactiviteiten. Meer verklappen we nog niet. Dit alles wordt begeleid door ons vrolijk zingend en swingend kinderkoor Swizing. Ook de ouders zijn van harte welkom! In de Rots in Berlicum van 9.30-11.00 u.'

De kinderen van de basisschool De Wilderen in Waalre verdienen een pluim op hun hoed. **Drieklank H. Willibrordus** verhaalt. 'Ondanks sneeuw en gladheid gingen op zondag 3 januari bijna 80 koningen op pad voor de Driekoningenactie. De kinderen van basisschool De Wilderen haalden zingend € 1.587,60 op; een record! Daarnaast werden zij aan de deuren verwend met allerlei snoep en zelfs een paar pluchen knuffeltjes. Het fantastische bedrag wordt verdeeld onder de 10 projecten van Waalrese missionarissen en ontwikkelingswerkers die door het PMC (Parochieel Missiecentrum) worden ondersteund. Namens hen bedanken we alle kinderen voor hun inzet en hulp en ook een woordje van dank natuurlijk voor alle gulle gevers!'

Uit Montfort Onderweg blijkt dat de Montfortparochie Tilburg druk bezig is met de voorbereiding van de Eerste Communie. 'Er zijn tot nu toe vijf kandidaatjes aangemeld. Hun ouders zijn ook al bij elkaar geweest. Het was een zeer geanimeerde bijeenkomst. We hebben verteld hoe we de voorbereiding willen gaan aanpakken. Hierop werd heel open en enthousiast gereageerd. We werken met de methode DOE JE MEE, zij het dat we de vrijheid zullen nemen om ook andere verhalen en opdrachten te gebruiken. De ouders worden ook



Uw parochieblad

verwacht tijdens de voorbereidingsbijeenkomsten.'

Parochienieuws, Pastorale Eenheid Heilig Kruis Nuenen, Gerwen en Nederwetten vestigt de aandacht van groot en klein op een project voor kinderen in India. Met behulp van de Solidariteitsmaaltijd 2010. 'De voorbereidingen voor de Solidariteitsmaaltijd zijn al weer in gang gezet door de werkgroepen MOV van de Pastorale Eenheid H. Kruis en ZWO van de PGN. Het doel van deze maaltijd en van de Samen Verder-collecte 2010 is een project in India: het realiseren van mogelijkheden voor kasteloze kinderen (Dalits) in de sloppenwijken van Delhi om naar school te gaan en zo de basis te leggen voor een beter leven. De Nuenense Stichting Sattva Aid Foundation India zal de opbrengsten van de maaltijd en een deel van de Samen Verder-collecte rechtstreeks besteden aan deze onderwijsdoelstellingen. De maaltijd, die voor 160 mensen (iedereen: jong of oud en kerkelijk of niet) toegankelijk is, vindt plaats op vrijdagavond 26 maart a.s. in het Plein College Nuenen vanaf 18.00 u. Aanmelden vanaf 12 maart. Meer informatie: www.solidariteitsmaaltijd.info en zie ook www.sattva.nu

In het nieuwe dekenaat Sint Oedenrode-Veghel tracht men jongeren te winnen voor een reis naar Taizé. **Kontaktblad, Martinus Parochie Sint-Oedenrode Centrum:** 'Dit jaar gaan we voor de derde keer naar Taizé. Van 2 t/m 9 mei 2010. Wie zijn we? Manon van den Broek en Antoon van der Steen, pastoraal werkers in respectievelijk Heeswijk/Dinther en Veghel. Voor de jonge mensen organiseren we in de meivakantie een reis naar Taizé. Graag willen we dit aanbod doen naar alle jongeren (15-30 jaar) binnen het nieuwe dekenaat Sint-Oedenrode-Veghel. De hele week kost je € 200,- (behalve zakgeld). Voor meer informatie over Taizé kun je ook terecht op de website van Taizé www.taize.fr/nl. Je kunt contact opnemen met Antoon van der Steen: (0413) 36 31 15 of antoonvdsteen@hotmail.com'

Veel succes!

Tevredenheid landingsbaan voor geluk

Paulien van Bohemen

‘Jij leert op die opleiding, dat Jezus over water kon lopen’ zei iemand me eens. Sinds 2008 volg ik de deeltijdstudie theologie/levensbeschouwing aan de Fontys Hogeschool te Tilburg, maar een dergelijke geloofszekerheid krijg ik er nooit. Geen docent zegt me wat dé waarheid is. De studie is een boeiende weg van leren, weten, twijfelen en vermoeden. Graag wil ik u elke maand meenemen op mijn pelgrimstocht.

Ik ben niet gelukkig. Wat is er mis met mij? Niks. Ik merkte, dat het woord geluk me onrustig maakte, omdat ik het niet voel wanneer ik ernaar streef. Omdat geluk me soms overvalt wanneer ik er niet om vraag. Dit artikel gaat over ‘two ways of life.’ Ik schets eerst de nu veelbewandelde weg naar geluk, die in mijn ogen een dwaalspoor is. Vervolgens stel ik een alternatieve, meer duurzame route voor: die van tevredenheid.

Eerst verduidelijk ik de begrippen geluk en tevredenheid. *Geluk* is een gegeven moment waarin je je gewaarwordt dat het leven ten volle fijn is. *Tevredenheid* betekent: vrede hebben met de omstandigheden waarin je je nu bevindt.

Weg van kortstondige bevrediging

Gelukkig zijn is een belangrijk streven in de samenleving. Geluk moet voldoen aan een aantal voorwaarden. Het komt van buiten ons: gezond zijn, een fijne relatie, kinderen. Daar zit wat in, maar is niet alleen positief. Het brengt namelijk ook de misleidende suggestie met zich mee, dat als je greep hebt op de omstandigheden je geluk naar je toe kunt halen. Geluk is te verwerven, je hebt er macht over. Als het geluk is binnengehaald, ben je geslaagd. Voor even. Want het gelukzalige gevoel gaat voorbij. Dus wensen we morgen meer dan vandaag. En als deze verlangens zijn vervuld... Onrust en geluk liggen hier dicht bij elkaar. Sommige mensen raken teleurgesteld als ze geluk niet (altijd) vinden. Hun levensinstelling verandert van het zoeken naar geluk in angstvallig ongeluk vermijden.

Keerzijde van streven naar geluk is dat we het kunnen verliezen. Als de gunstige omstandigheden omslaan in ongunstige, gaat het geluk ook verloren. Dit willen we niet zien, sterker nog: we tolereren het niet. Ongeluk is taboe en dient buiten de deur gehouden te worden. Deze weg naar geluk is ongetwijfeld de kortste en meest effectieve op korte termijn. Op de lange duur raak je echter vermoeid. Het is hollen en stilstaan. Je ziet uit naar een bankje aan de kant van de weg om uit te rusten.

Niets zeker

We doen het leven groot onrecht aan door te focussen op geluk. Kenmerkend voor leven is (de kans op) verandering. Het leven staat bol van onzekerheden. Alles wat

er nu is, kan morgen anders zijn. Dit gegeven, pleit ik voor een alternatieve route van tevredenheid waarin we de spreekwoordelijke beren op de weg niet vermijden.

Het besef dat niks zeker is toelaten is het belangrijkste. Realiseer je eens, dat alles in beweging is en dus kan veranderen. De gunstige omstandigheden kun je verliezen, op elk moment van de dag. Wanneer je nu in gunstige omstandigheden bent en je vaker realiseert, dat alle grote en kleine opgebouwde ‘zekerheden’ morgen anders kunnen zijn brengt dat twee dingen met zich mee: je kunt op een meer reële manier naar het leven kijken. Lijden en pech horen ook bij het leven; het is niet louter goud wat er blinkt. Het besef van wisselvalligheid kan ertoe leiden, dat je iets kunt bereiken wat je - in tegenstelling tot geluk - wel zelf kunt realiseren: tevredenheid. Dat is goed nieuws voor mensen zoals wij, die alles zelf in de hand willen hebben. Tevreden zijn binnen de huidige omstandigheden kun je leren en dus zelf doen door gewoon eens wat vaker stil te staan bij wat je allemaal hebt aan materiële en niet-materiële zaken en de niet-vanzelfsprekendheid ervan. Wees tevreden

Hier en nu

Ik rende naar geluk;
Plukte het van de velden
Waar de mooiste bloemen staan.

Het geluk verwelkte
in een handomdraai;
Teleurgesteld door het leven
Stond ik stil.

Dat ik weer mag leren lopen
Niet langzaam en niet vlug
Tevreden met het heden.

met wat je hebt in het besef of vanuit de ervaring dat het kan veranderen.

Duurzaam

De weg van tevredenheid is een duurzame route. Er is meer rust, omdat je niet hoeft te streven naar meer. Je energie blijft op peil en je gaat langer mee, omdat je een gelijkmatig tempo loopt. Je hoeft niet steeds uit te zien naar dat bankje langs de weg.

Is tevredenheid in een leven waarin alles morgen anders kan zijn dan vandaag het hoogst haalbare? Tevredenheid leidt niet automatisch tot een gelukservaring. Maar geluk kan wel landen op een baan van tevredenheid. Mensen die leren tevreden te zijn met wat ze nu hebben valt wellicht geluk toe als een geschenk uit de hemel.



“ Aanhaling- Steken”

Cees Remmers

* ‘Onze Lieve Heer zal vast en zeker veel van gewone mensen houden. Anders had Hij er niet zoveel geschapen.’

P. Klijn

* ‘Ons verleden is een springplank, geen hangmat.’

Isidoor Ball

* ‘Waarom ben ik als homo en katholiek loyaal gebleven aan de kerk? Omdat ik door kerk en geloof betrokken ben geraakt op een verhaal, dat is opgetrokken uit woorden van eeuwig leven. En ik heb in de loop der jaren in het spanningsveld naar eer en geweten mijn eigen beslissingen genomen. En, o wonder, mij is nog nooit de communie geweigerd. Als ik mij al ooit onwelkom voelde in de kerk, was dat niet vanwege mijn homo-seksualiteit.’

prof P.A. van Gennip

* ‘De goedkoopste manier van mobiel bellen is met de fietsbel.’

A. Becking

* ‘Als je altijd meeloopt word je nooit een leider.’

Gelezen in Antwerps café

* ‘Soms is het beter een uitgesproken mening niet uit te spreken.’

L. Kroft

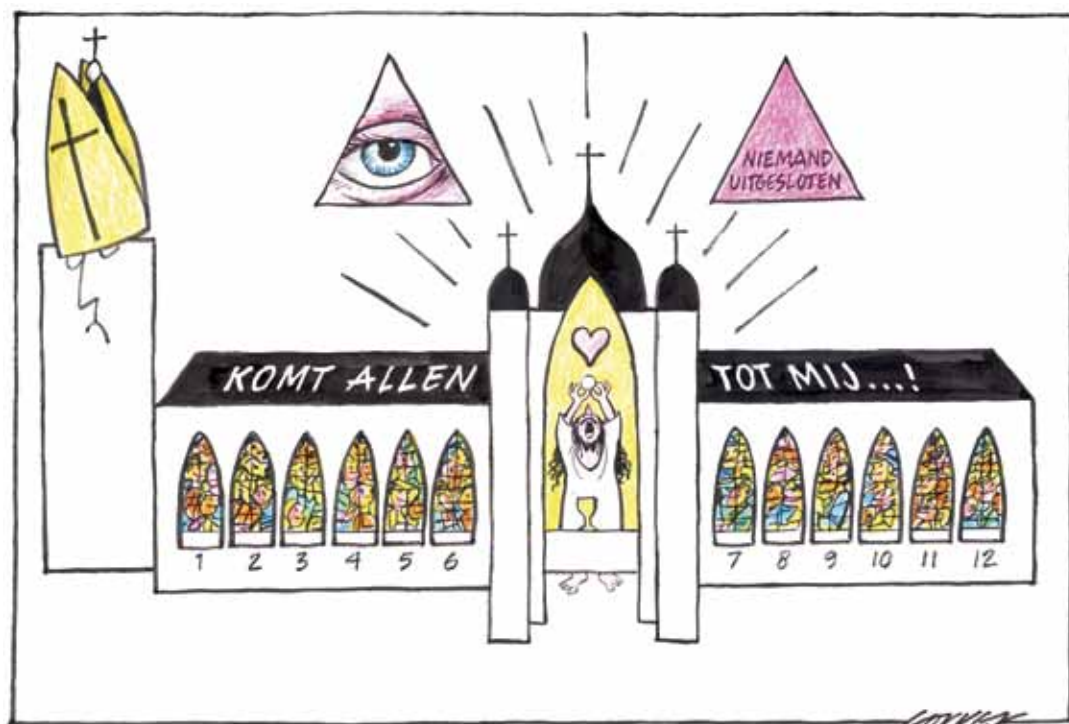
* ‘Onze lieve en heilige moeder de Kerk kent te veel te strenge vaders...’

Onderweg gehoord

* ‘Als de kardinaal een scheet heeft gelaten en ze zeggen:

‘Sjonge sjonge, wat ruikt het hier lekker, net of iemand lever met uien staat te bakken’ - dat soort katholieken, daar ben ik niet dol op.’

Gerard Reve



www.Clara&Maria.nl

Toon van Beek

In Brabantse huis-aan-huisbladen steeds minder advertenties waarin de heilige Clara wordt bedankt. De Sinte Clara-kettingbrief is vermoedelijk van begin 1992. Deze rondzendbrief, een erg interessant nieuw fenomeen van het Brabants volksgeloof, gebod een noveen te houden voor de in 1194 geboren Italiaanse heilige. ‘Vraag twee dingen die vast onmogelijk lijken verhoord te worden en iets wat u heel erg ter harte gaat. U krijgt wat u vroeg’, beloofde de brief die sloot met het gebiedende ‘publiceer dit bericht’. Een goedgelovige plaatste dus een kleine annonce, want anders was de noveen voor niks geweest. Dat er veel minder Clara-advertenties worden geplaatst komt niet omdat de kettingbrief niet meer rondgaat. Integendeel, die circuleert nu op internet en komt regelmatig voorbij. Op internet is zowat alles gratis en dus ben je als deelnemer aan het wereldwijde web hartstikke gek om nog te betalen voor een adverten-

tie. Als de noveen niet werkt, heb je dat aan je eigen zui-nigheid te danken. Wonderen zijn niet voor niets. Afgelopen week opende ik ‘s ochtends de mail. Vijftien berichten! ‘Nee toch’, riep ik tegen het scherm, ‘niet weer een Clara-brief. Ik heb genoeg novenen gebeden.’ Mateloos nieuwsgierig opende ik de mail die op het eerste gezicht een Clara-brief leek. De verrassing was groot. Een kennis stuurde me

een zoetsappige computeranimatie van het lied Ons Lieve Vrouwke van Lya de Haas, het mooiste Brabantse Marialied van de laatste jaren. Ook weer een interessant nieuw fenomeen van het Brabants volksgeloof. Aan de instandhouding daarvan draag ik graag bij. Ik heb de computeranimatie direct doorgestuurd. Twee dagen later viel hij bij mij weer in de inbox, post uit Amerika.

